

GORICA

(Zjutranje izdanje.)

Izhaja vsak torek in soboto v tednu ob 11. uri popoldne za mesto er ot. 3. uri popoldne za deželo. Ako pada na ta dneva praznik izide dan prej ob 6. zvečer. Stane po pošti prejemnik ali v Gorici na dom pošiljan celotno 8 K., polletno 4 K. in četrtletno 2 K.

Prodaja se v Gorici v tabakarnah Schwarz v Solskih ulicah in Jellersitz v Ninskih ulicah po 8 vin.

Uredništvo in upravnništvo se nahajata v »Narodni tiskarni«, ulica Veturini h. št. 9.

Dopise je nasloviti na uredništvo, oglase in naročnino pa na upravnništvo »Gorice«. Oglasi se računijo po petilvrstah in sicer ako se tiskajo 1-krat po 12 vin., 2-krat po 10 vin., 3-krat po 8 vin. Ako se večkrat tiskajo, računijo se po pogodbi.

Izdajatelj in odgovorni urednik Josip Marušič.

Tiska »Narodna tiskarna« (odgov. J. Marušič).

V Gorici, 21. jul. 1902.

Vroči poletni čas, ki sicer jako utrudljivo vpliva na delavnost in živahnost, je letos kakor bi bil brez moči. Vse se giblje, vse dela in na počitek in počitnice nikdo niti ne misli — da, zdi se, kakor da bi celo prvi faktorji v državah porabili baš počitniški čas za najresnejše delo. Italijanski kralj se je podal v hladno Rusijo ne na prijeten poletni izlet, marveč na resno delo in naš minister predsednik ter njegov ogerski kolega prideta v Ischl poročat cesarju o uspehih dogovorov v najvažnejšem vprašanju države, namreč o vprašanju nagodbe z Ogersko, katero ne pusti več čakati na rešitev. No, pravijo da je upanje da se nagodbeno vprašanje reši ugodno za Avstrijo a ne baš v škodo, čeravno ne v večjo korist Ogerske.

Kaj pa Poznansko in Grunnewaldske slavnosti? Nemški cesar namerava obiskati v kratkem Poznansko in se že delajo za ta obisk največje priprave, a tako obisk kakor priprave zanj, tako pišejo poljski listi, so le demonstracije proti Poljakom. Poljaki to dobro vedo in pozdrav, ki so ga cesarju Viljemu že naprej poslali zastopniki poljske aristokracije, moral je napraviti na cesarja globok utis in mu povedati, da Poljaki nočejo propasti. A še razločneje ko to pismo poznansko-poljske aristokracije, pa govorijo spominske slavnosti avstrijskih Poljakov glede na bitko pri Grunnewaldu, v kateri so bili od Poljakov poraženi Prusi. Za te slavnosti je dal posebno povod govor nemškega cesarja, s katerim je krvavo žalil ne le Poljake marveč vse Slovane. Zaradi tega pozivljejo poljski listi Rusijo, naj bi ona, kakor je zmagonosno stala na strani Poljakov pri Grunnewaldu, vztrajala tudi zdaj tako dolgo na njihovi strani, da bode po vsem slovanskem svetu mogočno zadonel »Tedeum«.

Ali ta pojav Poljakov, o katerem vsako vest pridno konfiscirajo pruske oblasti v prusko-poljskih listih, kaj vzne- mirja diplomacijo v Berlinu, ni znano, ali da obisk italijanskega kralja v Petrogradu in njegov sijajen sprejem od strani ruskega vladarja, vsega ruskega naroda

in ruskega časopisja, gospodi ob Sprevi ni igrača, to se razločno čita v raznih nemških listih. Saj je prijateljstvo Italije z mogočno državo ob Nevi kot važna protiteža napram nemški trozvezini politiki in boljše jamstvo miru nego trozveza sama, brez dvozveze in njenih somišljenikov. Posebno z ozirom na balkanske odnose ima po sodbi merodajnih činiteljev v Rusiji zbližanje Italije in Rusije velik pomen, kateri ne more ostati brez upliva na nemški »Drang nach Osten«.

Ali mej ten ko sklepa Italija prijateljstvo z Rusijo za dalekosežne konsekvence na obzorju evropske politike, pa je zaveznica Rusije Francija s polnim parom na delu za zatiranje katoliških kongregacij. Vsaki teden skoro izda vlada novega ministra Combesa po kako odredbo, s katero se zatvori ta ali oni verski učni zavod in ako se kje kak župan ali okrajni glavar uprè zahtevi vlade, je gotov, da ga v naslednjem hipu doleti dekret odpusta iz službe.

Kakih sadov utegne roditi za vso Francijo to nastopanje vlade, se ne ve še, ali v tem so z ozirom na že storjene izkušnje v Franciji jedini vsi razumni faktorji, da struna ako se jo napenja do skrajnosti, rada poči in revolucija na Francozskem bi po eni strani ne bila nič nenavadnega, po drugi strani pa zelo došla onim elementom, ki žele videti Francijo razburkano in oslajeno.

Nadejati se je pač, da se te razmere v Franciji le mimogredoče in da trajajo le tako dolgo, dokler ne izginejo sledovi tujepolitičnih intrig in dokler ne pridejo Francozi do spoznanja, kako nevarno je izročati najdražje svetlinje naroda v varstvo tujim volkovom. Kako dobro je pravočasno spoznanje, to vidimo zdaj v zadevi avtonomije Trentina. Že se je razglašalo v svet, da je delitev južne Tirolske gotova stvar in od konservativne strani tirolskih Nemcev se je izražala bojazen, da bode imela ta delitev usodnih posledic za Tirolsko. Ali h kratu se je svet zamogel prepričati, da je bilo celo avtonomijsko vprašanje le — mrtvo rojeno dete. To se je namreč pokazalo o priliki, ko je bil avtonomijski

načrt predložen deželnemu zboru in ni bilo dobiti zanj potrebne večine. Uzrok temu je, ker se stranke niso mogle zjediniti glede troje uprave, nemške, italijanske in mešane, in si take avtonomije niti Italijani sami niso želeli. Trezni krogi so mnjenja, da bi bilo bolje deželo popolnoma razdeliti, nega pa jej podeliti le mešano upravo. Čujejo se pa tudi vesti, da bi avtonomije južnega Tirola tudi neki drugi faktorji ne želeli, ker bi si bili v svesti, da bi isti sledila jednaka zahtevanja tudi po drugih kronovinah države.

No, Italijani se za druge kronovine malo brigajo in hočejo boj za samostojnost južnega Tirola nadaljevati do skrajnosti tudi zdaj, ko je deželni zbor tirolski zaključen.

Vidimo torej, da politično časovno kolo ne miruje tudi ne v počitnicah, marveč da se suče pridno dalje brez miru.

Deželni zbor goriški.

(Deseta seja dne 18. jul. ob 5. uri popoldne).

Opusti se čitanje zapisnika prejšnje seje. Tajnik prečita došle prošnje in peticije. Deželni glavar naznani da mu je došel od vis. č. ordinariata dopis, s katerim se ga obveščuje, da se vrši v nedeljo dne 20. t. m. slovesna konsekracija in intronizacija novega nadškofa mons. Andreja Jordana ter da se mu bodo v soboto dne 19. t. m. predstavile civilne in vojaške oblasti, dalje naznani dež. glavar, da sta se mu prijavili dve interpelaciji, jedna od poslanca Naglosa, druga od poslanca Lapanje. Na to preide dež. zbor k dnevnemu redu. Najprvi zadobi besedo dr. Treo, da utemelji svoj predlog glede ustanovitve mesta učitelja za kmetijski pouk na moškem učiteljišču za Goriško ter da se uvede isti pouk na nadaljevalnih tečajih ljudskih šol. Opomniti je, da obstoji tako mesto na moškem učiteljišču že od nekdaj, kakor tudi, da je v učnih načrtih za naše ljudske šole že preskrbljeno da se na istih poučuje poljedelstvo. Ker je pri tej priliki poslanec dr. Treo pozival vlado da premesti slovenski oddelek moškega učiteljišča iz Kopra v Gorico, opom-

niti je zopet, da je vlada v principu to tudi že sklenila, kar je vladni zastopnik v jedni zadnjih sej istrskega dež. zbora istemu tudi naznanil in je torej zgorej omenjena premestitev le vprašanje časa. Dr. Treo je pri svojem takozvanem utemeljevanju apeliral na goriške mestne očete, da bi prepustili prostor, na katerem bi se zidalo poslopje za učiteljišče, na učni upravi brezplačno.

Pripomniti je tudi tukaj, da vlada od mestnih očetov goriških kaj takega ne zahteva in ne bode tudi zahtevala, kajti poslopje za učiteljišče zidalo se bo ob svojem času na mestu, kjer stoji zdaj državna gimnazija.

Dr. Treo je slišal najbrže nekaj zvoniti o brezplačni prepustitvi ali bolje rečeno o brezplačnem priskrbljenju pravnega stavbišča za zidanje poslopja za neki učni zavod, ali mož je to zvonjenje krivo razumel. Vlada zahteva namreč, vsaj tako smo mi poučeni od goriškega mesta, da ji priskrbi primerno stavbišče in sicer brezplačno za državno gimnazijo, nikakor pa ne za slovensko možko učiteljišče, vsled česar bi si lahko dr. Treo svoj apel do goriških mestnih očetov prihranil. Dr. Treotov predlog se je odstopil šolskemu odseku.

Na to utemeljuje poslanec Holzer svoj predlog, vsled kterega naj se pozove vlada, da vpelje telefonsko zvezo med Trstom-Gorico in Korminom ter med drugimi glavnimi mesti in trgi v deželi ter naj vstopi v dogovor z italijansko vlado, da se ta zveza podaljša do Vidma. Predlog se je razpravljajl nujnim potom in je bil tudi jednoglasno sprejet.

Posl. Lapanja utemeljeval je svoj predlog, ki meri na to, da bi dež. zbor dovolil 17.000 kron za uravnavo hudournika Šjak-a na Kobariškem s pogojem, da tudi vlada dovoli v ta namen jednak prispevek. Govornik je opisoval velikanske škode, ktere je že ta hudournik prouzročil, in bi jih še, ako se kmalu ne uravna. Pokončal je že do sedaj mnogo travnikov, da ne pridelajo tamošnji posestniki na istih zdaj skoraj nič sena, da, dobe se posamezni posestniki, ki so prejšnje čase na teh

LISTEK.

ODARKA.

Malorusko spisal Marko Vavčok; poslov. J. I. Cvetko.

(Konec.)

Peljali so naju v sobo. Prišla je gospa. Ste li že kdaj videli te Lješkinje? Vsi so živahni, veseli ter prijazni. In ta je bila taka. Ko je začela govoriti, tedaj je za-se vse govorila in za nas odgovarjala. Pa kako živo in brže! Že je precej stara, pa vendar opravlja vse sama po hiši z blestečim prstanom ter v krasni obleki. Prišel je gospod. Bil je lepega lica, postaven ter jako ohol. Ako se ozre v te, tedaj te pogleda samo z jednim očesom preko rame. Vpraša, ni li kakega pisma od očeta, potem pa gre. Prišla je tudi deca, da nas pogleda. Gospa ji pravi:

„Dajte tema devojkama, da vam poljubita roko!“

In oni stegnejo; »ljubite!“

VI.

Meni so odkazali, da naj prédem, a Odarki veleli plesiti. Splete gospicam krilca ali kaj drugega ter nese na večer gospej ter ji pokaže. Gospa je včasih dobra ter jo samo pokara, ako ni kaj

prav; ali kadar se razljuti, tedaj je vsem gorje. Naju ni vzljubila, niti mene niti Odarke. Često naju grize kakor rja železo. Nekdaj: »Plesi, Odarka, plesi!“ Zapove, da jo privedejo v sobo, pa plesi! Začela plesati nesrečnica, a nožice so se ji zapletle in je pala. A ona se smeje: »Krasno«, pravi, »krasno!« ... Taka hudobija!

Gledam jo: gine, gine moja Odarka kakor svečica voščena. Sedi po celi dan in ne izpregovori besedice. Karkoli ji gospa naredi, kakorkoli jo muči, ona molči; le včasih obrne tiho oči na njo. A gospice jo grizejo kakor pijavke: »Ali si nora? I, saj je tako ves tvoj rod nor. No, pojdi plesat!“ Bodejo jo, ščipljejo. A ona jih samo gleda, moja golobica. Gospa se razsrdi in reče:

„To je kakor kamenita devojka.“

VII.

Gospod je dal poletje. Mi kopljemo ter sadimo na vrtu, a Odarka ni prišla črez prag.

„Ali je to njen posel?“ pravi gospa. „Naj raje veze!“

Nekega dne završimo posel ter gremo iz vrta. Gospa pa pravi:

„Gotovo ne veze Odarka; ali spi ali pa dremlje.“

„Da, gotovo ne veze, mama“, reče starejša gospica. „Jaz to dobro vem.“

„Tiho!“ reče gospa. „Poglejmo, kaj dela.“

Še so v sobo. Odarka leži z zloženimi rokami pod glavo, bleda, bleda, samo oči se ji svetijo; leži ter gleda v nas ostro. Celo gospa se je ustrašila in ni ničesar rekla. Prenesem jo v čum nato ter jo položim na posteljo.

Neprestano me prosi:

„Tetka, srce, odprite okno in vrata, da zrem svet božji, da pogledam proti domu.“

Gospoda se med seboj posvetuje, ter veli, da privedem babico. Prišla je stara babica, vsa živa. Razprašala, pogledala ter pokimala z glavo.

„Dete moje nesrečno!“ pravi. „Naj se ne godi dobro onim, ki so tebe, duhteči cvetek, pogazili. A živela ne bodeš več dolgo.“

Prekrižala devojko ter odšla.

VIII.

Potem zapove gospodar, naj se prepelje devojka v bolnico.

„Pustite me, gospa“, prosim jaz, „da jaz strežem Odarko.“

„Glej je neumnice.“

Ni me pustila.

V nedeljo se nekako ukradem in grem, da jo posetim. Vnidem ter gledam: leži ravno kraj okna, a okno je odprto.

„Glejte“, mi pripoveduje stara služkinja, ki je ondi stregla bolnika, »takoj me je vaša devojka začela prositi ter prositi: „Položite me kraj okna, položite!“ Pa sem ji morala spolniti željo.“

„Ali kaj je, Odoročka“, jo vprašam, »kako ti je?“

Ona me pogleda ter reče:

„Tetko, srce! Pri nas sedaj višnje ter črešnje cveto, a skoraj bode i mak zardel... A ata ter mama?... Li še ničesar ne vesta?“

„Še ničesar, draga“, odgovorim. „Kakor hitro bodo mogli, takoj bodo prišli k tebi. Ne želiš li česa, Odarka?“

„Ne, titica, ničesar ne želim več; le od okna naj me ne odmaknejo!“

X.

In tako sem jo v nedeljo posetila, a v četrtek smo zvedeli, da je umrla. Šla sem tja, a ona je bila že na parah. Svečica gori, a ni nikogar. In tako je ležala krasna, kakor angelek božji.

Prišla je stara služabnica.

„O“, pravi „naplakala sem se nad vašim detetom, srce. Kako je bila pokorna in tiha. Tako mile duše še nisem videla.“

travnih pridelali do 10 in še več vozov sena, dočim ga sedaj prav nič ne pride-lajo. Pa tudi v zdravstvenem oziru je to za-vstavljanje vode usodepolno. Z osušenjem Kobariškega blata se je skoraj popolnoma prišlo v okom mrzlici, ki je tam razsajala; ali odkar izliva Šjak svojo vodo na zgoraj omenjene travnike in se je ista za stalno naslaniła na njih, prikazala se je v Kobariški okolici zopet mrzlica. V formalnem oziru predlaga govornik da se o njegovem predlogu razpravlja potom nujnosti.

Oglasil se je k besedi dr. Gre-gorčič

On pravi da so v zadnji seji dr. Marani, dr. Tuma in predlagatelj sam priznali, da je najnujnejše potrebno da se iztrebi struga Idrijce; seveda uravnava Šjaka je tudi neobhodno potrebna in se bode morala prej ko prej izvršiti. Ali ker je dr. Marani trdil da niso priprave za urnavno Šjaka še dogotovljene, stavi govornik sledeči predlog:

Deželni zbor naj pooblasti deželni odbor, da dovoli po dogovoru s koba-riškim cestnim odborom primerno svoto, da se koj iztrebi struga Idrijce, vlado pa naj pozove deželni odbor da napravi prej ko prej potrebne načrte za urnavno Šjaka.

Dr. Marani pravi da se popolnoma vjema s prvim delom predloga, drugi del predloga pa naj se spremeni v tem smislu, da se vlada pozove, da deželnemu od-boru odstopi načrte glede uravnave Šjaka, kajti kakor je njemu znano, je vlada že izdelala take načrte.

Dr. Gregorčič se temu pridruži in popravi v tem smislu drugi del svo-jega predloga.

Dr. Tuma, ki je v prejšnji seji trdil, da bi se metalo denar skozi okno, ako bi se vgodilo predlogu poslanca Lapanje, ter dovolilo 17.000 kron za urnavno Šjaka, očita danes našim poslancem po-pustljivost, za to, ker je dr. Gregorčič stavil zgorej omenjeni spremembni pred-log. Seveda možu je samo do tega da blebetá. On ni zadovoljen z dr. Gregor-čičevem predlogom, marveč hoče tudi tukaj svojo posebno „Extrawurst“. Zaradi tega stavi on drug spremembni predlog. Po njegovem predlogu naročil naj bi de-želni zbor deželnemu odboru da dovoli svoto za iztrebljenje Idrijce v znesku 2000 kron, a priskrbel naj bi načrt, s katerem bi se uravnala Šjak in Idrijca. Vladni zastopnik grof Attems meni, da je dr. Tumov predlog nepotreben ker znano je, da je vlada dotičen načrt že izdelala.

Dr. Gregorčič opomni, da je v splošni regulacijski načrt vodá na Pri-morskem, katerega je vlada potom c. kr. namestništva doposlala deželnemu odboru, zapopadena tudi uravnava Šjaka skupno z Idrijco, kar je pač samo po sebi umevno.

Včeraj sem prišla k nji, a ona se je spela na okno. „Oj“, ji pravim, devojka, kaj delaš?... „Pustite me“, pravi, „pustite, žena, da pogledam tja zadnjič... Tam živita moj oče ter moja mati!“ In tako žalostno kakor ptčica zagostoli: „Pustite!“... Jaz sem jo pustila. Nekoliko sem jo prišla; a solze kakor biseri se mi sipljejo na roke, tople, tople... Solnce je ravno za-hajalo... Pogledala je: višnja cvete na vrtu: „Prinesite mi, žena, višnji cvetek... Prinesite, ženica!“ Grem ter prinesem „O, kako je“, pravi, „dišeč in svež! Hvala vam, žena!“... Vlegla se je ter položila cvet poleg sebe... „Glej, kako nizko je že solnce“, reče ter se zopet spomni očeta ter matere; vedno ja je klicala, vedno jima govorila: „Ata moj, ata! Zakaj ste me zapustili? Mamica, vzemite me!... Mama!... Ata!... Rodni moji ter mili!“... Naj jo Gospod, moje golobico, vzame k sebi! In tako sem se naplakala na stare dni“.

V petek so jo pokopali. Ko so spu-ščali rakev v jamo, so vedno krožili nad njo beli golobje. Solncece je migljalo in kakor da bi po zemlji posipalo žarke. In jutro je bilo tako tiho in jasno. Niti vetrič ne veje, niti oblačič se ne prikaže. Pravična duša je preminula.

Ko se ni nikdo več oglasil k besedi, stavil je deželni glavar najprej na gla-sovanje dr. Tumov spremembni predlog ki je — propadel. Potem je stavil na glasovanje dr. Gregorčičev spremembni predlog, ki je bil pa sprejet. S tem je odpadla potreba glasovati o predlogu poslanca Lapanje.

Opomni naj samo, da je deželni glavar pred glasovanjem vprašal poslanca Lapanjo, ako se pridruži dr. Gregorčiče-vemu predlogu, kar je pa Lapanja zanikal ter ostal pri svojem predlogu.

Deželni zbor odobri na to sklepni deželni račun za leto 1901. Na to je prišel na vrsto deželni proračun za leto 1902. V imenu fin. odseka je stavil po-ročevalec dr. Verze gnassi predlog:

Visoki deželni zbor skleni:

I. Potrjuje se proračun deželnega za-klada in kmetijske šole za leto 1902 z naslednjimi konečnimi izidi:

Pogl.	A. Potrebščina	Redna Izredn.
I.	Za deželni zbor	13560
II.	Splošni upravni stroški	106458 3000
III.	Za deželno posestvo	5137
IV.	„ poljedelstvo	43159 29000
V.	„ javno varnost	46134
VI.	„ zdravstvo	9600 4440
VII.	„ dobrodelne zavode	283172
VIII.	„ nk in izobrazbo	279842 25190
IX.	Podpore za ceste in moste	15700 30000
X.	Troški za vojaške svrhe	3032
XI.	Deželni dolg	62454 17300
XII.	Razni stroški	8500 12020
	Svota	877084 120790
	skupaj	998.054

Pogl.	B. Založba	Redna Izredn.
I.	Dohodki iz dež. premoženja	67953
II.	„ „ javnih naslovov	299881
III.	Drugi dohodki	1780
	Skupaj	369614

II. Torej znašajo potrebščine:

K 998.054

pokritje . . . . . „ 369.614
in primanklje . . . . . K 628.440
v pokritje kojega se vpeljejo sledeče do-klade in davščine, za celo leto 1905 in sicer:

1. doklada na izravni davek, namreč:
a) po 18 odsto na zemljarino, ki dá pri-bližno K 91.000, b) po 20 odsto na hišno razredarino in najemarino, ki dá približno K 113.000, c) po 25 odsto na pridobnino in dohodarino, na koji dojde K 90.000;
2. doklada po 80 odsto na erarsko užitnino vina, mošta in mesa, na koji dojde K 313.552;
3. deželno davščino 1 K za vsaki hl na drobno potočenega piva, ki naj se pobira na način kakor določeno provi-zorično v deželnozborskem sklepu z dne 27. dec. 1901, ki dá kakih K 18.025, skupaj torej kron 625.577, dočim se po-krije ostali primanjkljaj od K 2.860 z blagajniškim prebitkom.

III. Podaljšujejo se definitivno do koncem decembra 1902 krediti, koje je dovolil visoki zbor v letih 1900 in 1901, podrobno navedeni pod odb. št. 7390/01, in ki so se provizorično podaljšali z de-želnozborskim sklepom z dne 27. decem-bra 1901.

IV. Nalaga se deželnemu odboru, da izposluje pri visoki vladi povišek pri-spevka za nakup učnih predmetov pri obeh oddelkih deželne kmetijske šole od 1000 kron na 4000 kron.

V. Nalaga se nadalje deželnemu odboru, da pozove cesarsko vlado, naj skliče deželno zastopstvo v zbor v prvih mesecih leta, da se pravočasno zamore rešiti deželni proračun v svrhu, da se dežela ne spravi v denarne zadrege, v koje bi zamogla priti vsled prepozno po-trjenega proračuna.

Poleg teh resolucij vsprejel je fi-nančni odsek še sledeči dve, katere je v istem prijavil poslanec prof. Berbuč in sicer:

Uvažuj naše visoke deželne doklade na izravne davke, ki znašajo od 50—60 odsto več nego najvišje doklade v drugih avstrijskih deželah, ako se vštejejo za deželno upravo vsi stroški za šolsko učiteljstvo, za ceste in bolniške stroške za insolventne bolnike;

uvažuje, da ima dežela že 80 odsto doklado na užitnino vina in mesa, da je torej izcerpila vse dokladne doneske v po-kritje deželnih potrebščin do najvišje mere ter da nima drugih dohodkov;

uvažuje, da je razira našega ljud-skega šolstva nizka in da so naši ljudski učitelji jako slabo plačani, da je treba torej nekaj storiti, a dežela temu ni kos, predlaga finančni odsek:

Naroča se deželnemu odboru, da se obrne do cesarske vlade z nujno in pod-krepljeno prošnjo, da nakloni naši deželi za povzdigo ljudskega šolstva letno pod-poro v znesku 100.000 kron.

Uvažuje, da potrebščine deželnega zaklada neprenehoma naraščajo, dasi de-žela ni prevzela na se vseh bremen, ki jej pritikajo;

uvažuje, da z ozirom na sedanje deželne finance, cestne, šolske naklade in naklade trgovske zbornice, ki skupaj presegajo od 50—60 najvišje doklade drugih avstrijskih dežel, bil bi vsak ka-koršensbodi nadaljnji povišek deželnih doklad preobčutljiv za ljudstvo, ki je vsled javnih naklad vže itak izmučeno;

uvažuje, da bi zamogla vlada z vže sklenjenimi novimi finančnimi zakoni in z drugimi, ki se imajo sklepati, dobiti zadostno pokritje lastnih potrebščin z osebnimi in neposrednimi davki,

predlaga finančni odsek sledeči sklep:
Nalaga se deželnemu odboru, da se obrne na cesarsko vlado s podkrepljeno prošnjo, naj nakaže deželi v delno po-kritje lastne potrebščine dohodek realnih davkov.

Pri glavni razpravi, katero je deželni glavar otvoril po prečitanju zgorej ome-njenih predlogov, oglasil se je k besedi debatni petersilček — dr. Tuma. Po nje-govem mnenju je tudi ta proračun se-stavljen starokopitno, kar pač ne more biti drugače ker nedostaje pri deželnem odboru strokovnih močij posebno pa — juristov. Mož je zopet pozabil, da je bil predstojer deželni proračun sestavljen že takrat, ko je bil še on deželni odbor-nik. Potemtakem je bil takrat tudi njegov juristični ženij — staro-kopiten. Bil je torej sam sebe po zobeh.

Pri podrobni razpravi sprejele so se nespremenjene vse točke. Vnela se je nekoliko živahnejša le pri postavki 20.000 K za brezobrestna posojila vino-gradnikom za obnovljenje po trtni uši uničenih vinogradov. Poslanec Štrekelj je namreč zahteval naj bi se v ta namen postavilo kakor je že v prejšnjem zase-danju predlagal, 50.000 kron. Rekel je Italijanom, kako da bi oni javkali ako bi se v Furlaniji prikazala trtna uš ter napravila toliko škode kakor jo je na-pravila na slovenski strani vinorodne dežele. Omenil je tudi tistih 25.000 kron, katere je kakor on pravi, daroval deželni zbor v prejšnji seji Furlanom ker jih je toča pobila.

Dr. Verze gnassi odgovarja Štrekelju ter pravi, da dežela pri njenih finančnih razmerah ne more več dovoliti nego 20.000 kron, pač pa da se je vlada v državnem zboru svoječasnó izrekla, da je pripravljena v ta namen prispevati z večjo svoto nego prispevajo deželni zbori. Zaradi tega naj bi se vinogradniki obrnili do vlade.

Dr. Marani ugovarja Štreklju, češ, da bi bilo onih 25.000 K, katere je deželni zbor v zadnji seji dovolil za re-gulacijska dela pri reki Birsí, darovanih Furlanom. Ta znesek, pravi Marani, ni darilo ampak le samo predujem. Pri tej priliki pravi dalje dr. Marani, da ne more od manj nego da konstatira, kako neo-pravičeno in na nelepe način je napadel poslanec Štrekelj v jedni zadnjih sej de-želni odbor zaradi prošenj za brezobrestna posojila. Akoravno se je Štrekelj pri de-želnemu tajniku v uradu in tudi na drugem mestu natanjko prepričal, da je deželni odbor prošnje za brezobrestna posojila že davno rešil, vendar je hotel s svojo interpelacijo vso krivdo zvaliti na deželni odbor. Ako so Italijani v de-želnem odboru dovolili slovenskim vino-gradnikom 40.000 kron za brezobrestna posojila, storili so več nego dovoljujejo naše finančne razmere. Dr. Tuma opomni da onih 40.000 K niso pač nikako darilo, pač pa le brezobrestno posojilo in da dežela ne žrtvuje tukaj nič drugega nego

le obresti od denara, katerega si v to svrhu izposodi, obresti, ki so pa prav nizke. Dr. Marani odgovarja da se te svote v resnici izdajajo pod imenom brezobrestnih posojil. On pravi, da, ako bi te tudi v resnici bile to, za kar se jih imenuje, znašajo obresti vendarle vsako leto 1000 K, kar znaša v 10 letih, za dobo namreč, za katero so izdana ta posojila, 10.000 K. Sicer pa da je pri celi stvari še nekaj drugega. Ta brez-obrestna posojila se ne dajo na prvo, marveč daleč za prvo hipoteko in na-stane sploh vprašanje, koliko teh posojil bode dežela sploh dobila povrnjenih.

Na to dá deželni glavar glasovati o predlogu Štrekljevem, ki je pa propadel, glasovali so proti njemu le italijanski poslanci, na kar je bil potem sprejet predlog finančnega odseka.

Kakor je znano, doprinaša dežela okrajnim šolskim zalogom letnih 250.000 kron. Letos pa se je sprožila vsled proš-nj od strani učiteljstva misel, da se dohodki učiteljem zboljšajo. Deželni zbor je izvolil iz svoje srede poseben šolski odsek ki naj bi to vprašanje proučeval. Ta šolski odsek je tudi že v resnici iz-delal nekaj načrt ter ga tiskanega raz-delil že tudi med poslance. Z ozirom na načrt in ker bi dr. Tuma zdaj, ko je tako imenitno postopal z užitniškim vprašanjem, še vedno imel rad dve železi v ognju, oglasil se pri tej postavki k besedi. Rekel je da je po-trebno učiteljem zboljšati plače, ali od druge strani da pa ne kaže naše kmečke davkoplačevalce več preoblagati z do-kladami. Zato je predlagal naj bi se de-želni prispevki okrajnim šolskim zalogom, ki so se postavili v proračun s svoto 250.000 K, povišali za 100.000 K, tako da bi ta postavka znašala mesto 250.000, — 350.000 kron.

Poslanec Lapanja pravi, da bi on za tak predlog glasoval, ako bi bil zakonski načrt glede zboljšanja učitelj-skih dohodkov, katerega je imel prej v mislih dr. Tuma, sprejet. Ker pa tega ni, glasoval bode proti dr. Tumovemu pred-logu.

Dr. Tumov predlog je propadel.

Dr. Marani poroča o načrtu pra-vil deželnega zavoda za zavarovanje go-veje živine. Pri splošni debati se oglasil dr. Fa idutti. On ni popolnoma zado-voljen s pravili, kakoršna se nahajajo v predloženem načrtu, pa vendar pravi, da bo glasoval za to, da se preide k specialni razpravi. Zbornica sprejme pre-hod v specialno razpravo. Načrt pravil se sprejme nespremenjen, le pri § 25. se oglasil k besedi poslanec Grča ter stavi svoj premembni predlog. Ta §, ka-kor ga je predlagal dotičen odsek, določa namreč, da zamore tvoriti podružnico deset posestnikov goveje živine, ako za-varujejo 60 glav goveje živine. Poslanec Grča pa predlaga, naj se ta § tako spre-meni, da bode moglo tvoriti 20 posestni-kov goveje živine podružnico, ako zava-rujejo ti 100 glav goveje živine. Zbornica sprejme sicer Grčev predlog glede šte-vila posestnikov goveje živine, a število zavarovane živine se določi na 60 glav.

Na to potrdi deželni zbor nekaj sklepnih računov in proračun za razne zaloge, ki se nahajajo v deželni oskrbi, dovoli za ustanovitev zdravilišča proti malariji 2500 K ter pomorskemu zdra-višču v Gradežu 800 K podpore.

Ko je bil dnevni red dokončan, in-terpelira posl. Naglos vlado zaradi pre-strogega policijskega nastopanja sedanjega korminskega županstva ter zaradi tega ker je isto županstvo prepustilo okraj-nemu glavarstvu v Gradišču kaznovanje policijskih prestopkov, ki po postavi spada v področje županstva.

Posl. Lapanja pa je interpeliral vlado zaradi slabega stanja državne ceste, ki pelje skozi Kobarid.

Na to naznani deželni glavar, da s cesarjevim pooblaščenjem pretrga seda-nje zasedanje ter da dobe poslanci po-vabila k prihodnji seji na dom.

Poročilo

pravnega odseka o vladnem načrtu zakona o pogozdovanju Krasa, katero je sestavil in prečital poslanec dr. Gregorčič v seji z dne 16. t. m. v [goriškem dežel-
nem zboru. Glasi se tako-le:

Visoki deželni zbor!

Vladni načrt zakona zastran razširjenja veljave zakona z dne 9. dec. 1883 št. 13 ex 1884 zak. in ukaz. za Primorje o pogozdovanju Krasa v pokneženi grofiji goriški in gradiški na politični okraj tolminski in na nekatere občine sodnega okraja kanalskega, je odstopil deželni zbor v seji 20. sept. 1901 dežel-
nemu odboru z naročilom, da naj zasliši o njem mnenje pogozdovalne komisije ter pripravi vse potrebne podatke in poizvedbe, na podstavi katerih bo mogoče soditi o potrebi in umestnosti predloženega zakona, ter da o vsem tem poroča v prihodnjem zasedanju.

Deželni odbor se je, izvršujoč to naročilo, obrnil z dopisom z dne 31. okt. 1901 na komisijo za pogozdovanje Krasa ter z dopisom z dne 4. nov. 1901 št. 3335 na c. kr. namestništvo za potrebna pojasnila v tej zadevi.

C. kr. namestništvo, odgovarjajoč z dopisom z dne 28. febr. 1902 št. 4754, se sklicuje na svoj prejšnji dopis z dne 13. febr. 1897, ki pojasnjuje potrebo in umestnost, da se veljava zakona o pogozdovanju Krasa razširi tudi na Tolminsko in deloma na Kanalsko, ter je priložilo poročili c. kr. okrajnega glavarstva tolminskega z dne 10. dec. 1896 št. 12.206 in c. kr. okr. glav. goriškega z dne 13. febr. 1902 št. 2002, v katerih so navedene občine, v kojih naj bi se pogozdovalo, in število hektarov zemljišč, ki naj se v to odloči, in sicer na Tolminskem 3601 ha, na Kanalskem 796, skupaj 4397 ha, ali okroglo 4400 ha.

Komisija za pogozdovanje Krasa se bavi v svojem dopisu z dne 12. aprila 1902 št. 101 obširno s to zadevo. Pogozdovanje v nekaterih občinah na Kanalskem smatra kot potrebno in umestno radi tega, ker je svet na Kanalskem v geološkem in zemljepisnem oziru pravi Kras, odnosno jako podoben pravemu Krasu. Za Tolminsko priporoča pogozdovanje, ker je to predpogoj za uspešno urejenje hudournikov in Soče, ki delajo ondašnjim prebivalcem veliko škodo, ker izpodjedajo in odnašajo rodovitno zemljo.

Poročila vladnih organov priznavajo, da pogozdovanje bi se moralo vršiti deloma v puščinah, a večinoma na zemljiščih, ki služijo zdaj v pašnike. Iz tega razloga in ker je na Kanalskem precej preskrbljeno za gozdove, priporoča c. kr. okrajno glavarstvo goriško samo 796 ha kanalskega zemljišča za pogozdenje; c. kr. okrajno glavarstvo tolminsko zahteva pa kar 3601 ha v ta namen ter hoče podvreči zemljišče vsega glavarstva zakonu o pogozdovanju, dasi priznava komisija za pogozdovanje Krasa, da bi pogozdovanje na Tolminskem nalezelo na odpor ondašnjega kmečkega prebivalstva, kar je popolnoma naravno, ker glavni dohodek prihaja ljudstvu od živinoreje, a ta zahteva mnogo in dobrih pašnikov. Za pašo in pašnik bori se tolminski kmet kakor za najdražjo stvar, katero ima na svetu. In po vsi pravici, kajti pravico ima do življenja, in sicer do življenja, katero si vzdržuje z živinorejo, dokler živi na svoji rodni zemlji.

Vladnim organom je v prvi vrsti za obstoj in prospeh gozdov; pa tudi obstanek in prospeh ljudstva ni postranska zadeva. Prijeten utis dela zgore omenjeno poročilo c. kr. okr. glavarstva goriškega z dne 13. febr. 1902, katero se skrbno ozira na okoliščino, da prebivalci kanalskega sodnega okraja živijo od živinoreje in da radi tega treba pašnikom po možnosti priznati.

Na Tolminskem je ljudstvo samo prepričano, da treba gozde varovati in, kjer so preveč posekani, nove zasajati deluje v tem zmislu po močeh, ki so mu na razpolago, ter želi še veliko več sto-

riti, ako bi dobilo potrebne pomoči. Ali take želje in tako prizadevanje se nahaja večinoma le tam, kjer so dani potrebni pogoji za pogozdovanje, ne da bi ljudstvo radi tega občutno trpelo na pridobivanju vsakdanjega živila.

Predloženi načrt zakona se čisto nič ne ozira na te okoliščine, marveč hoče prav radi tega raztegniti veljavnost zakona o pogozdovanju Krasa na vse občine tolminskega okraja, da ne bi se mogel ondašnji kmet braniti veliki škodi na pridelkih in vsakdanjem živilu, ki bi mu eventualno izvirala iz pogozdovanih podjetij.

Možnost takih posledic treba ovirati. Ako hoče kdo odtegniti do 4000 ha sveta paši, kateri do zdaj služijo, mora država najprej odkupiti pravice posestnikov do letnih dohodkov iz teh zemljišč, oziroma odškodovati posestnike, če treba tudi z letno rento, za dohodke iz zemljišč, za katere bodo prikrajšani za časa pogozdovanja in še dalje.

Neopravičeno bi bilo, razpolagati čez glavo ljudstva, ne da bi se zaslišalo, ž njegovim imetjem ter določevati način, kako naj se to izkorišča. V tem oziru so podatki in informacije, katere je preskrbel deželni odbor, pomanjkljivi.

Pogozdovanje na Tolminskem in drugod se močno pospešuje z razdelitvijo občinskih zemljišč. Kjer se je ta izvršila, se pozna vidni napredek v pogozdovanju. Zato treba to, kolikor moč, podpirati.

Predno se začne splošno in zistematično pogozdovanje na Tolminskem, treba urediti kozorejo potom zakona ali naredbe, kajti gozdi in koze so si veliki sovražniki. Pri tem pa treba ozirati se na to, da po nekaterih krajih ljudje ne morejo živeti brez koze, da nekateri kraji niso sposobni, da bi donášali kot gozdi kaj dohodka in da se morejo izkoriščati edino le kot kozji pašniki.

Ako vlada namerava pogozditi nekatera pašna zemljišča, treba da določi prej odškodnino ljudstvu, ki bo neposredno oškodovano. To bi se dalo v mnogih slučajih tako doseči, da se zboljšajo pašniki in travniki, ki so do zdaj popolnoma zanemarjeni, ki bi dali dohodkov še za opuščene in pogozdene pašnike, ako bi se z vladno pomočjo umno obdelovali.

Naravno je, da v prvi vrsti bi se morale pogozditi puščine in meline, katerih je mnogo na Tolminskem. A prej treba, da se merodajni činitelji dogovorijo z ljudstvom, da ga vprašajo, kaj in kako misli o tej zadevi, ter da ga poučijo o stvari, ako je potrebno. Veljava obstoječega zakona za pogozdovanje Krasa ne bi smela razširiti se na ves okraj tolminski, ampak le na one občine, v katerih se nahajajo predpogoji uspešnega pogozdovanja, katere naj se v zakonu imenoma navedejo. V to svrhu naj bi se zahtevalo od c. kr. okrajnega glavarstva v Tolminu, da vso zadevo še enkrat pretrese ter stavi nove predloge. Še le potem bo mogoče približno določiti stroške, katere bi povzročilo name-ravano pogozdovanje, ter bi bilo govoriti o tem, kako naj se ti troški pokrивajo.

O priliki, ko se je v odseku razpravljal načrt zakona, o katerem govori poročilo, stavil je poslanec conte Panigai nekatere predloge glede pogozdovanja peščin, lagun in močvirjev ob jadranskem morju v glavarstvu gradiškem ter o zasajanju drevja v strugah Soče in Tera v namen njih ureditve. Ti predlogi so se zdeli odseku povsem umestni in primerni; kajti poskusi s pogozdovanjem lagun so se do zdaj prav dobro obnesli in zasajanje drevja v teh strugah rek in potokov zahteva gotovih rednih podpor, da ni zasaditev odvisna od hitrejših ali kasnejših rešitev vloženih prošnje.

Z ozirom na vse to stavi pravni odsek sledeči predlog (katerega smo priobčili že v zadnji številki).

Dopisi.

Iz učiteljskih krogov. — Pravijo, da naglica ni pridna. Zato moram odkritosrčno priznati, da sem bil precej iznenaden o Luzzatovem predlogu v dež. zboru glede zboljšanja učit. plač.

Toda vesel sem bil jaz in gotovo vsak učitelj, da smo dobili v osebi g. L. tako odločnega zagovornika, ki je zapričel svoje delovanje v dež. zboru ravno z našim vprašanjem.

No, in ko sta se k tej točki oglasila še Tuma in Marani in izjavila, da se denar v to svrhu mora dobiti, bil je gotovo vsak učitelj prepričan, da stvar stoji dobro, da je vse tako rekoč že dognana stvar. Šol. odsek se je sešel in v vsej naglici (kar se načrtu tudi pozna!) izdelal načrt za preuredbo plač, kar nas je s toliko večjim upanjem navdajalo, da nam konečno sedanje zasedenje dež. zbora prinese zaželjeno zboljšanje. Ali kako razocaranje! Vsa zadeva je bila gola komedija in igra z učiteljskim stanom! „Soča“ namreč piše, da dotični načrt pride baje že v jesenskem zasedanju v razpravo v dež. zboru. „Soči“ je to že, nam pa je še-le! in še to samo baje! Ali se ne pravi to, norčevati se z učiteljstvom? Hoče se nam trositi pesek v oči, pitati nas, kakor otroke, s praznimi nadami — toda to ne pojde! Hočemo videti dejanja, za prazne besede in ako bi bile iste še lepše, ne damo nič!

Politični pregled.

Odstop ministra Kallaya.

Minister za Bosno in Hercegovino Kallay namerava odstopiti in že se imenuje njegov naslednik. „Slowo Polskie“ ima z Dunaja vest, da bode naslednikom Kallaya imenovan bivši avstrijski finančni minister Bilinski. Prvotno se je mislilo na hrvaškega bana Khuen-Hedervaryja, ker pa Madžari v zatiranju Hrvatov ne najdejo Hedervarija „vrednega“ naslednika, ostane isti še nadalje med Hrvati.

Turčija in Črnogora.

Na črnogorsko-turški meji se dogajajo v zadnjem času krvavi izgredi navidezno v posestnih rečeh tamošnjih kmetov, ki pa imajo v sebi zares političen pomen. Pri Veliki vasi na Mokri planini so nedavno streljali Albanci in turški vojaki na Črnogorce in sta pri tem dva obležala mrtva, več pa je ranjenih. Nevarnost resnih spopadov je tem večja, ker se pri Plavi in Rugavi zbira turško vojaštvo in albanske čete v večjem številu. — Črnogorski poslanik v Carigradu se je vsled teh dogodkov pri turški vladi pritožil ter zapretel, ako Turčija ne da takoj napraviti miru da bodo Črnogorci jeli vračati milo za drago.

Političen drobiž.

Česko nemška sprava. Vlada izjavlja, da so elaborati za česko nemško spravo akcijo pripravljeni. Vlada upa da bo spravo prizadevanje imelo toliko uspeha, da, če se že ne doseže popolni narodnostni mir, pa vsaj tako premirje da bo mogoče mirno zborovati. Spravne konference se sklicije meseca decembra t.l. — Colninske intrgovinske pogodbe se sklenejo po zatrdilu nekaterih listov za dobo desetih let pričenši z l. 1903. — Italijanski kralj in predsednik Loubet se snideta v Rimu in papež namerava sprejeti predsednika četudi bo ta gost v Kvirinalu. — Belgijska kraljica Henrieta, mati nadvojvodinje Stefani je na smrtni postelji. — Ruski prestolonaslednik se je zaročil s princezijo Beatrico Koburško. — Armenski kongres. V Bruselju je bil v petek panarmenski kongres, katerega se je vdeležilo ogromno število odličnih Armencev. Na tem shodu se je izrekla nada, da se velevlasti zavamejo za Armence, katere kruto trpinčijo Turki. Armenci zahtevajo svojo avtonomijo in posebnega evropskega guvernerja. — Avstrijski davek na vožne listke pride v veljavo s 1. jan. 1903. — Žalostne razmere v Smirni. Listi poročajo, da se v mestu Smirni na Turškem gode strašne reči. Vsled naraščajoče bede po deželi vre vsa možna sodrga v mesto. Tu se ropa, krade in mori kar na javni ulici. Noben človek ni možki ne ženska ni varen svojega imetja in življenja. Vse oblastvene odredbe ne pomagajo nič, ker tatovi in

roparji napadajo celo redarstvene organe. Še hujše ko v mestu pa je na deželi, kjer so umori in požiganja na dnevnem redu.

Domače in razne novice.

Nagla smrt. — V noči od nedelje do ponedeljka ob 3. uri zjutraj je umrl nagle smrti bivši likvidator pri „Montu“ g. Knipfer. Zadel ga je srčna kap.

Za „Šolski Dom“ prejelo upravnistvo „Gorice“: Bl. g. Štefa Kinderčev K 10; Neko omizje K 240. Hvala!

Konstituiranje občinskega starištvstva v Lokavcu se je vršilo v soboto dne 19. t. m. Za župana je bil izvoljen jednoglasno dosedanjí mnogozaslužni župan gospod Josip Vidmar. Istotako bili so skoro jednoglasno izvoljeni podžupani ki so vsi možje stare korenine.

Častitamo!

Dež. — Te dni smo imeli precej dežja, katerega smo splošno že težko pričakovali. Posebno prav je prišel prebivalstvu na Krasu kjer je že bila huda suša. Vsled dežja se je tudi zrak dokaj ohladil in imamo po še dokaj hudi vročini nekoliko prijetnejšo toploto. — Sinoči pa okolo osme ure razsajala je nad goriškim mestom in nad bližnjo okolico huda nevihta. Grmelo in bliskalo je, da je bilo groza. Med dežjem padala je tudi še precej debela toča, ki je po mestnih vrtilj napravila mnogo škode. Dežja je padlo sinoči 120 milimetrov. Natančnejših poročil iz okolice še nimamo, a pripoveduje se nam da je sinočnji vihar posebno na sadnem drevju napravil mnogo škode.

Iz Sovodenj nam poročajo, da je tudi tam razsajala sinoči strašna nevihta s sodro. Vihar je ruval kar velika drevesa. Pripetila bi se bila kmalu tudi velika nesreča. Vihar je namreč izrul ob cesti veliko drevo, ki je padlo čez cesto. Mej tem pa pridirja po cesti hlapec g. G. iz Gorice z vozom, v katerem sta bila vprežena dva konja. Voz je bil brez luči. V temi hlapec ni opazil čez cesto ležečega drevesa v katero bi bil z vso silo zavozil, da niso v tistem hipu prihiteli domači. Nekdo je z lučjo v roki skočil mej konje in jih ustavil ter tako preprečil nesrečo. Omenjeni voznik je bil še precej vinjen.

Nadalje se nam še od tam poroča, da sta reki Soča in Vipava močno narasli ter da je zlasti poslednja napravila mnogo škode.

Iz Kožbane nam poročajo, da sta bila tam jeden in isti dan gospoda c. kr. okrajni glavar iz Gradišča in c. kr. okrajni šolski nadzornik ter da je veljal ta poset tamošnjemu učitelju, kateri je baje svoj čas trdil da je njegov bog — dr. Tuma. Gospoda pravijo da sta bila tako zadovoljna s tem, o čemer sta se prepričala na licu mesta, da bode zaradi tega najbrže učitelj moral iti iz Kožbane.

V obrambo. — Spet se je ogasil v „Soči“ dne 17. julija št. 82. dopisnik iz Renč.

Koliko je v tem članku resnice, nočem preiskovati ker hujškač je in ostane hujškač, premagati ga moreš ali prepričati nikdar. Ker ti ljudje živijo radi od tujih kronic, jim ponudim za to ugodno priliko.

Sto kron dobi, kdor dokaže, da je oče tistega otroka, ki je bil na dan sv. Petra popoldne krščen, res tisti dan bil pri meni in z menoj govoril.

Sto kron dobi, kdor mi dokaže da sem bil letos na shodu v Biljah.

Sto kron dobi, kdor mi dokaže da mi je blagi gospod dekan dal kakšno lekcijo o novotarijah renških, ali me sploh v tej zadevi opominjal.

Ako mi tega ne dokaže pisac renški, ostane v javnosti grdi lažnjivec in podli obrekovalec.

Kar se tiče babice, z njo obračunam brez pomoči vsakega jurista, po §. 11. (Minis. odlik. od 4. junija 1881. št. 54.) da bode v kratkem poravnano.

Sedaj ne bom več odgovarjal na noben dopis brez podpisa. Kdor se svojega imena sramuje, je za vse lumparije zrel.

V Renčah dne 20. julija 1902.

Fran Rudež
administrator.

„Soča“. — Kakor naznanja list, izhajajoč pod tem imenom dosedaj tri-

krat na teden, izhajal bode odslej samo še dvakrat na teden. Ker je ta list „napreden“ in je tak tudi njegov lastnik, ostala bode lista cena za dvakratno izdajanje ista kakor je bila za trikratno izhajanje. Kdor zna pa zna! Ali pa je to pošteno ali ne, to je seveda drugo vprašanje. Mož mora že poznati potrpežljivost svojih naročnikov, da se sme z njimi igrati kakor mačka z mišjo. To je pač moderna špekulacija in pa napreden način pridobivanja. Sicer smo pa to le mimogrede opomnili. Odkritosrečno pa moramo povedati da nas je to „Sočino“ naznanilo razočaralo. Še ni dober mesec tega, odkar se je „Sočin“ lastnik bahal da se „Soča“ gmotno popolnoma dobro počuti ter da se vzdržuje od naročnine; še ni dober mesec tega odkar je — ta človek bobnal, kako bode razširil svoje „podjetje“ v širnejših prostorih ker so mu sedanjí pretesni; kako da bode pomnožil tiskarske stroje in jih gonil z električno silo! Mislili smo torej, da bode to storil tudi zaradi tega, ker postane „Soča“ — dnevnik. Ljudje, ki pravijo da dobro poznajo tega — moža, so nam rekali, da bode resnica najbrže ravno nasprotno. In kakor vidimo, imeli so ti ljudje prav, ko so trdili, da je resnica sploh ravno nasprotno od tega kar ta mož pové.

Konsakracija in intronizacija novega knezonadškofa msgr. Andr. Jordana. — Ta redka slovesnost vršila se je v nedeljo v stolni cerkvi gorški. Pričela je ob 9. uri popoldne. Konsakrator je bil poreški škof Flapp, konsakratorja pa ljubljanski knezoškof dr. Jeglič in tržaški škof dr. Nagl. Slovesnosti je prisustvoval tudi c. kr. namestnik grof Goëss. Isto tako so se iste udeležili zastopniki raznih civilnih in vojaških oblastij, ter gorški župan s starešinstvom. Po dokončani sv. maši se je novemu knezonadškofu pred altarjem poklonila in mu poljubila prstan kakor je to obred, častita duhovščina.

Ob 1. uri popoldne bil je pri knezonadškofu slavnostni obred, katerega so se udeležili poleg poprej imenovanih treh škofov tudi c. kr. namestnik, deželni glavar, gorški župan, predsednik okrožnega sodišča Defacis, polkovnik tuk. pešpolka št. 47, poveljnik deželnih brambovcev in podpolkovnik Chalaubka; profesorji centralnega semenišča, kanoniki in drugi. Prvo napitnico je izustil knezonadškof msgr. Jordan na sv. Očeta papeža Leona XIII. in na Nj. Velič. presv. cesarja Franca Jožefa I.; drugo c. kr. namestnik na novega knezonadškofa. Med obedom je sviral na dvoršču nadškofjske palače mestna godba.

V predvečer bilo je kakor smo že povedali, mesto razsvetljeno in mestna godba je priredila mirozov po mestu.

Nesreča v strugi Tera. — V nedeljo 20. t. m. se je peljal kupec s sadjem Miha Marinič iz Kozane s konjem in vozom čez vodotok hudournika Tera. Struga je bila suha, ali kakor bi trenil privali se voda s tako močjo, da odnese konja, voz in njega. Včeraj so brzojavili iz Furlanije v Kozano o tej nesreči in so sporočili, da so našli konja in voz, ali nesrečnega Mariniča še ne. Ker je Marinič večkrat kupoval sadje doli po Furlaniji so ljudje spoznali po konju in vozu, da je ponesrečil on. Marinič je zapustil ženo in troje otrok, ki sedaj v Celovcu sadje prodajajo. Hudournik Ter je zaradi svoje zavrtnosti jako nevaren in se je zgodilo v njem že mnogo nesreč.

Raztava izdelkov učencev in učenk v „Šolskem Domu“. (Konec.) — V šolski sobi za umetno vezenje in belo šivanje so bili izdelki in risarije učenk te šole in sicer I. oddelka. Belo šivanje: belo in barveno krpanje, ob enem šivna izglednica na primernem platnu; spodnja krila, priproste ženske srajce, katere so učenke same krojile; belo vezenje na srajce in belo vezena imena (monogrami) z enostranskim vbodom; različni izdelki perziške à jour tehnike, priprosto barveno vezenje. Različni predmeti učenk II. oddelka so bili bolj komplicirano vezenje srajce, ponočne jopice, vezena spodnja krila, možke srajce, aplikacija, point-lace, barveno vezenje v različnih slogih, zlato vezenje, velum, antipendium. Izdelki v različnih tehnikah, n. pr.: kitajske, perziške, arabske; slikanje z iglo, aplikacija, blazine, brisače, žgani in barvani krožniki in mizice, držalo za ščetki, držalo za časopise itd. Velum iz belega damaska so izdelale učenke II. oddelka. Ta je določen za vikarijsko cerkev v Avčah. Antipodium iz belega atlasa je izdelala gojenka za odraščene in je določen za cerkev na Gočah. Na južni strani sobe so bile res prav lepe prostoročne risarije učenk večinoma v naravnih barvah, predstavljajočih uresov iz rastlinstva.

V dvorani šole za krojenje in šivanje oblek je bilo razstav-

ljeno mnogo letnih in zimskih oblek, figuro, empir s površno jopo, pelerine na kalupih in na mizah; dolge in kratke oblekice za prav male otroke (trimesečne), za večje (3—6 letne otroke), predpasniki z rokavi in ovratniki, manjši s prsi in brez prsi, spodnja krila navadna gladka, z nabranim valonom in takozvanim serpentinom, predpasniki za dečke, ovratnice ženske in možke, čepice za otroke, mornarski ovratniki imenovani „fichu“, blouze itd. Krojna risanja kakor moderna krila, rokavi, figuro in različni ovratniki. Tudi tukaj so bile lepe prostoročne risarije učenk te šole. — V obče se mora priznati, da je razstava jasno pričala o marljivosti in spretnosti dotičnih učitelje in pridnosti naših učenk.

Raztava risarij možke obrtno-nadaljevalne šole je zopet pokazala lep napredek te šole. Izdelkov je bilo vse polno razstavljenih po stenah in mizah obširne dvorane. Največ je bilo zidarskih in mizarskih risarij, ki so prav lepo in snažno izpeljane. K temu sta se letos pridružila tudi dva kolarska učenca, katera sta razstavila različne kočije. V oči so padle prostoročne risarije učerca Ed. Rusjana. Prva podoba so bile planice sv. pisma s krasnim okvirjem, v sredi Jezusa, na voglih 4 evangelistov z napisom: „Poučujte sv. pismo, ono je, ki spričuje o meni“; druga podoba platnic s starim in mladim Tobijem in angelom z močno okrašenim okvirjem, oboje deli s peresom; tretja podoba so bile tudi platnice s prav okusnimi in točno izdelanimi vrezi — in pa očividni napredek onih učencev, ki so bili sprejeti minulega septembra, kjer so bili pridejani lepim prostoročnim risarjam, izdelanimi med letom, tudi ona prvega dne. Te so jasno pričale, da so nadarjeni in razumni, le škoda da je še mnogo rokodelskih učencev — posebno v mestu — ki si ne privoščijo dobrote, ki jim jih nudi ta šola.

XVII. redna velika skupščina družbe sv. Cirila in Metoda. — Dne 7. avgusta t. l. bode XVII. redna velika skupščina družbe sv. Cirila in Metoda v Ilirski Bistrici.

Pripravnica za učiteljska. — S prihodnjim šolskim letom se otvori v Pazinu pripravnica za učiteljska s hrvaškim učnim jezikom. Mesto učitelja, ki bode imel podučevati na tej pripravnici, se je razpisalo te dni.

Velikanski vihar. — V petek je divjal silen vihar s točo v nekem delu Koroške. V Viharjivasi je razsajal vihar tako silno, da je pol vasi v razvalinah. Posebno zadet je posestnik Tomašič; vihar mu je razdejal tri velika poslopja. Sadno drevje leži vse na tleh, polje je toča popolnoma razbila. Skoro vsi posestniki so ob vse imetje in so si rešili le golo življenje. Iz Celovca je prišlo 100 vojakov na pomoč kmetom.

Loterijske številke.

19. julija.

Dunaj 54 71 68 34 39
Grac 78 31 53 71 19

Sprejme se

v trgovino s mešanim blagom mlad izurjen *trgovski pomočnik (komit)*, sin poštene krščanske rodbine. — Ako se oglasi pa kdo, ki bi hotel vzeti trgovino v najem in ima zato potrebne pogoje, odda se ista tudi v najem. Obrniti se je v prvem kakor v drugem slučaju do podpisane.

Šturje, 16. jul. 1902.

Ivan Defranceschi,
trgovec.

„Centralna posojilnica“ v Gorici,

registrovana zadruga z omejeno zavezo, sprejema **hranilne vloge**, katere obrestuje po $4\frac{1}{2}$ polumesečno; nevdignene obresti pripisuje konec leta h glavnici. Rentni davek plačuje posojilnica sama.

Daje **posojila** udom na osebni kredit po $6\frac{1}{2}$ in na vknjižbo po $5\frac{1}{2}$.

Sprejema **člane** z glavnimi deleži po 200 K in z opravnimi deleži po 2 K.

Otvorja članom tekoče račune, katere obrestuje po dogovoru. Za nalažanje in vračanje so na razpolago poslovalnice c. kr. poštne hranilnice, tako da je mogoče poslati denar brez poštne stroške.

Uradne ure so vsak delavnik od 8—12. ure zjutraj in ob ponedeljkih in četrčkih tudi popoldne od 2—4 v ulici Vetturini 9.

Po zmerni ceni je na prodaj lep, viseč svetilnik (kloča)

ki je posebno pripraven za male cerkve na deželi. — Več se izve pri našem upravnistvu.

Anton Pečenko

Vrtna ulica 8 GORICA Via Giardino 8

pristna bela in črna vina iz vipavskih, furlanskih, brislih, dalmatinskih in isterskih vinogradov.

Dostavlja na dom in razpošilja po železnici na vse kraje avstro-ugarske monarhije v sodih od 56 litrov naprej. Na zahtevo pošilja tudi uzorce.

Cene zmernne. Postrežba poštena.

Prodajalnice jestvin.

V zalogi ima kave vseh vrst, različne moke iz Majdičevega mlinarstva v Kranju, nadalje ima tudi raznovrstne pijače na primer: francoski Cognac, pristni kranjski brinjevec, domači tropinovec, fini rum, različna vina, goršice (Senf) Ciril-Metodovo kavo in Ciril-Metodove užgalice. — V zalogi se dobijo tudi testenine trdke Žnidaršič & Valenčič v Ilirski Bistrici, ter drugo v to stroko spadajoče blago. — Postrežba točna in po zmernih cenah.

Z odličnim spoštovanjem

Josip Kutin,

trgovec v Semeniški ulici h. št. 1.
(v lastni hiši)

Krojaška mojstra

Čufer & Bajt

v Gorici, ulica sv. Antona št. 7
v hiši g. J. Kopača pri okr. sodniji,
izdelujeta
vsakovrstne obleke za možke
po meri, bodisi fine ali pa
priproste.

Priporočata se svojim rojakom v Gorici in na deželi, posebno pa č. duhovščini in učencem srednjih in ljudskih šol za obilna naročila.

Peter Drašček,

trgovec jedilnega blaga v Gorici,
Stolna ulica št. 2.

Priporočata se p. n. občinstvu v Gorici in z dežele. Prodaja kavino primeso, sladkor, milo, slanino, riž, maslo surovo in kuhano, olje, moko iz Majdičevih mlinov in vse jestvine.

Zaloga žveplenk
sv. Cirila in Metoda.

Anton Fon,

klobučar in gostilničar,

Semeniška ulica št. 6,

ima bogato zalogo raznovrstnih

klobukov

ter toči v svoji krčmi

pristna domača vina

in postreže tudi z jako ukusnimi jedili.

Gostilna

Vinarskega in sadjarskega društva za Brda

v Gorici, ulica sv. Klare št. 15

toči pristna bela in črna vina iz družbene kleti, in puntigamsko pivo. Postreže z okusnimi jedili. — Na razpolago so blevi za živino in dvorišče za krogljanje. Za obilen obisk se toplo priporočata svojim rojakom

Anton Gerbec,
gostilničar.

Ivan Bednařik

priporočata svojo

knjigo veznico

v Gorici

ulica Vetturini št. 3

Za vsakega nekaj!!

dobi se v zalogi trdke

I. Zornik, — Gorica
Gospodarska ulica št. 7,
prva in edina slovenska trgovina
za modno blago.

Najboljše, največje in najcenejše skladišče vsakovrstnega perila, sraje za hribolazce in kolesarje vsake velikosti, jopice za telovadce, krasnih kravati v vsakem slogu, nogavice, rokavice, životnikov (modercev), solčnikov, pihalov, dežnikov, blusen, spodnjih kril, divnih okrasov za obleke, svil za obleke in bluze, vsih potrebščin za vozenje.

Priporočevalno najbolje kupovališče za g. šivilje in krojače.

Naročila za izdelovanje perila (za gospode), in modercev po vsakej meri in zahtevi izvršujejo se točno.

Fani Drašček,

zaloga šivalnih strojev v Gorici
Stolna ulica št. 2.

Prodaja stroje tudi na teden-ske ali mesečne obroke. Stroji so iz prvih tovarn ter najboljše, kakovosti Priporočata se slav. občinstvu.

Špedicijska poslovnica

Gašpar Hvalič

v Gorici,

v ulici Moreli št. 12.

Priporočata se toplo Sloven-cem v mestu in rojakom na deželi za prevažanje vsakovrstnega blaga in po-hištva v vse kraje. Ker ima tri nove zaprte vozove za prevažanje, zagotavlja, da se blago ne-poškodovano dostavlja.

Izhaja vsak torek in soboto v tednu ob 11. uri popoldne za mesto in ob 3. uri popoldne za deželo. Ako pade na ta dneva praznik izide dan prej ob 6. zvečer. Stane po pošti prejemal ali v Gorici na dom posiljan celoletno 8 K., polletno 4 K. in četletno 2 K.
Prodaja se v Gorici v tobakarnah Schwarz v Solskih ulicah in Jellersitz v Nunskih ulicah po 8 vin.

GORICA

(Večerno izdanje.)

Uredništvo in upravnništvo se nahajata v »Narodni tiskarni«, ulica Vetturini h. št. 9.
Dopise je nasloviti na uredništvo, oglase in naročnino pa na upravnništvo »Gorice«. Oglasi se računajo po peti vrstah in sicer ako se tiskajo 1-krat po 12 vin., 2-krat po 10 vin., 3-krat po 8 vin. Ako se večkrat tiskajo, računajo se po pogodbi.

Izdajatelj in odgovorni urednik Josip Marušič.

Tiska »Narodna tiskarna« (odgov. J. Marušič).

V Gorici, 21. jul. 1902.

Vroči poletni čas, ki sicer jako utrudljivo vpliva na delavnost in živahnost, je letos kakor bi bil brez moči. Vse se giblje, vse dela in na počitek in počitnice nikdo niti ne misli — da, zdi se, kakor da bi celo prvi faktorji v državi porabili baš počitniški čas za najresnejše delo. Italijanski kralj se je podal v hladno Rusijo ne na prijeten poletni izlet, marveč na resno delo in naš minister predsednik ter njegov ogerski kolega prideta v Ischl poročati cesarju o uspehih dogovorov v najvažnejšem vprašanju države, namreč o vprašanju nagodbe z Ogersko, katero ne pusti več čakati na rešitev. No, pravi, da je upanje, da se nagodbeno vprašanje reši ugodno za Avstrijo a ne, baš v škodo, čeravno ne v večjo korist Ogerske.

Kaj pa Poznansko in Grunnewaldske slavnosti? Nemški cesar namerava obiskati v kratkem Poznansko in se že delajo za ta obisk največje priprave, a tako obisk kakor priprave zanj, tako pišejo poljski listi, so le demonstracije proti Poljakom. Poljaki to dobro vedo in pozdrav, ki so ga cesarju Viljemu že naprej poslali zastopniki poljske aristokracije, moral je napraviti na cesarja globok utis in mu povedati, da Poljaki nočejo propasti. A še razločnejše ko to pismo poznansko-poljske aristokracije, pa govorijo spominske slavnosti avstrijskih Poljakov glede na bitko pri Grunnewaldu, v kateri so bili od Poljakov poraženi Prusi. Za te slavnosti je dal posebno povod govor nemškega cesarja, s katerim je krvavo žalil ne le Poljake marveč vse Slovane. Zaradi tega pozivljejo poljski listi Rusijo, naj bi ona, kakor je zagonosno stala na strani Poljakov pri Grunnewaldu, vztrajala tudi zdaj tako dolgo na njihovi strani, da bode po vsem slovanskem svetu mogočno zadonel »Tedeum«.

Ali ta pojav Poljakov, o katerem vsako vest pridno konfiscirajo pruske oblasti v prusko-poljskih listih, kaj vznemirja diplomacijo v Berlinu, ni znano, ali da obisk italijanskega kralja v Petrogradu in njegov sijajen sprejem od strani ruskega vladarja, vsega ruskega naroda

in ruskega časopisja, gospodi ob Sprevi ni igrača, to se razločno čita v raznih nemških listih. Saj je prijateljstvo Italije z mogočno državo ob Nevi kot važna protiteža napram nemški trozvezini politiki in boljše jamstvo miru nego trozveza sama, brez dvozveze in njenih somišljenikov. Posebno z ozirom na balkanske odnose ima po sodbi merodajnih činiteljev v Rusiji zblizanje Italije in Rusije velik pomen, kateri ne more ostati brez upliva na nemški »Drang nach Osten«.

Ali mej tem, ko sklepa Italija prijateljstvo z Rusijo za dalekosežne konsekvence na obzorju evropske politike, pa je zaveznica Rusije Francija s polnim parom na delu za zatiranje katoliških kongregacij. Vsaki teden skoro izda vlada novega ministra Combesa po kako odredbo, s katero se zatvori ta ali oni verski učni zavod in ako se kje kak župan ali okrajni glavar uprè zahtevi vlade, je gotov, da ga v naslednjem hipu doleti dekret odpusta iz službe.

Kakih sadov utegne roditi za vso Francijo to nastopanje vlade, se ne ve še, ali v tem so z ozirom na že storjene izkušnje v Franciji jedini vsi razumni faktorji, da struna ako se jo napenja do skrajnosti, rada poči in revolucija na Francozskem bi po eni strani ne bila nič nenavadnega, po drugi strani pa zelo došla onim elementom, ki žele videti Francijo razburkano in oslajeno.

Nadejati se je pač, da se te razmere v Franciji le mimogredoče in da trajajo le tako dolgo, dokler ne izginejo sledovi tujepolitičnih intrig in dokler ne pridejo Francozi do spoznanja, kako nevarno je izročati najdražje svetinje naroda v varstvo tujim volkovom. Kako dobro je pravočasno spoznanje, to vidimo zdaj v zadevi avtonomije Trentina. Že se je razglašalo v svet, da je delitev južne Tirolske gotova stvar in od konservativne strani tirolskih Nemcev se je izražala bojazen, da bode imela ta delitev usodnih posledic za Tirolsko. Ali h kratu se je svet zamogel prepričati, da je bilo celo avtonomijsko vprašanje le — mrtvo rojeno dete. To se je namreč pokazalo o priliki, ko je bil avtonomijski

načrt predložen deželni zboru in ni bilo dobiti zanj potrebne večine. Uzrok temu je, ker se stranke niso mogle zjediniti glede troje uprave, nemške, italijanske in mešane, in si take avtonomije niti Italijani sami niso želeli. Trezni krogi so mnenja, da bi bilo bolje deželo popolnoma razdeliti, nega pa jej podeliti le mešano upravo. Čujejo se pa tudi vesti, da bi avtonomije južnega Tirola tudi neki drugi faktorji ne želeli, ker bi si bili v svesti, da bi isti sledila jednaka zahtevanja tudi po drugih kronovinah države.

No, Italijani se za druge kronovine malo brigajo in hočejo boj za samostojnost južnega Tirola nadaljevati do skrajnosti tudi zdaj, ko je deželni zbor tirolski zaključen.

Vidimo torej, da politično časovno kolo ne miruje tudi ne v počitnicah, marveč da se suče pridno dalje brez miru.

Deželni zbor goriški.

(Deseta seja dne 18. jul. ob 5. uri popoldne).

Opusti se čitanje zapisnika prejšnje seje. Tajnik prečita došle prošnje in peticije. Deželni glavar naznani da mu je došel od vis. č. ordinariata dopis, s katerim se ga obveščuje, da se vrši v nedeljo dne 20. t. m. slovesna konsekvacija in introvizacija novega nadškofa mons. Andreja Jordana ter da se mu bodo v soboto dne 19. t. m. predstavile civilne in vojaške oblasti, dalje naznani dež. glavar, da sta se mu prijavili dve interpelaciji, jedna od poslanca Naglosa, druga od poslanca Lapanje. Na to preide dež. zbor k dnevnemu redu. Najprvi zadobi besedo dr. Treo, da utemelji svoj predlog glede ustanovitve mesta učitelja za kmetijski pouk na moškem učiteljskem za Goriško ter da se uvede isti pouk na nadaljevalnih tečajih ljudskih šol. Opomniti je, da obstoji tako mesto na moškem učiteljskem že od nekaj, kakor tudi, da je v učnih načrtih za naše ljudske šole že preskrbljeno da se na istih poučuje poljedelstvo. Ker je pri tej priliki poslanec dr. Treo pozival vlado da premesti slovenski oddelek moškega učiteljskega iz Kopra v Gorico, opom-

niti je zopet, da je vlada v principu to tudi že sklenila, kar je vladni zastopnik v jedni zadnjih sej istrskega dež. zbora istemu tudi naznanil in je torej zgorej omenjena premestitev le vprašanje časa. Dr. Treo je pri svojem takozvanem utemeljevanju apeliral na goriške mestne očete, da bi prepustili prostor, na katerem bi se zidalo poslopje za učiteljske, na učni upravi brezplačno.

Pripomniti je tudi tukaj, da vlada od mestnih očetov goriških kaj takega ne zahteva in ne bode tudi zahtevala, kajti poslopje za učiteljske zidalo se bo ob svojem času na mestu, kjer stoji zdaj državna gimnazija.

Dr. Treo je slišal najbrže nekaj zvoniti o brezplačni prepustitvi ali bolje rečeno o brezplačnem priskrbljenju pravnega stavbišča za zidanje poslopja za neki učni zavod, ali mož je to zvonjenje krivo razumel. Vlada zahteva namreč, vsaj tako smo mi poučeni od goriškega mesta, da ji priskrbi primerno stavbišče in sicer brezplačno za državno gimnazijo, nikakor pa ne za slovensko možko učiteljske, vsled česar bi si lahko dr. Treo svoj apel do goriških mestnih očetov prihranil. Dr. Treotov predlog se je odstopil šolskemu odseku.

Na to utemeljuje poslanec Holzer svoj predlog, vsled kterega naj se pozove vlada, da vpelje telefonsko zvezo med Trstom-Gorico in Korminom ter med drugimi glavnimi mesti in trgi v deželi ter naj vstopi v dogovor z italijansko vlado, da se ta zveza podaljša do Vidma. Predlog se je razpravljal nujnim potom in je bil tudi jednoglasno sprejet.

Posl. Lapanja utemeljeval je svoj predlog, ki meri na to, da bi dež. zbor dovolil 17.000 kron za uravnavo hudournika Šjak-a na Kobariškem s pogojem, da tudi vlada dovoli v ta namen jednak prispevek. Govornik je opisoval velike škode, ktere je že ta hudournik prouzročil, in bi jih še, ako se kmalu ne uravna. Pokončal je že do sedaj mnogo travnikov, da ne pridelajo tamošnji posestniki na istih zdaj skoraj nič sena, da, dobe se posamezni posestniki, ki so prejšnje čase na teh

LISTEK.

ODARKA.

Malorusko spisal Marko Vavčok; poslov. J. I. Cvetko.

(Konec.)

Peljali so naju v sobo. Prišla je gospa. Ste li že kdaj videli te Lješkinje? Vsi so živahni, veseli ter prijazni. In ta je bila taka. Ko je začela govoriti, tedaj je za-se vse govorila in za nas odgovarjala. Pa kako živo in brže! Že je precej stara, pa vendar opravlja vse sama po hiši z blestečim prstanom ter v krasni obleki. Prišel je gospod. Bil je lepega lica, postaven ter jako ohol. Ako se ozre v te, tedaj te pogleda samo z jednim očesom preko rame. Vpraša, ni li kakega pisma od očeta, potem pa gre. Prišla je tudi deca, da nas pogleda. Gospa ji pravi:

„Dajte tema devojkama, da vam poljubita roko!“

In oni stegnejo; „ljubite!“

VI.

Meni so odkazali, da naj prédem, a Odarki veleli plesti. Splete gospicam krilca ali kaj drugega ter nese na večer gospej ter ji pokaže. Gospa je včasih

prav; ali kadar se razljuti, tedaj je vsem gorje. Naju ni vzljubila, niti mene niti Odarke. Često naju grize kakor rja železo. Nekdaj: „Plesi, Odarka, plesi!“ Zapove, da jo privedejo v sobo, pa plesi! Začela plesati nesrečnica, a nožice so se ji zapletle in je pala. A ona se smeje: „Krasno“, pravi, „krasno!“... Taka hudobija!

Gledam jo: gine, gine moja Odarka kakor svečica voščena. Sedi po celi dan in ne izpregovori besedice. Karkoli ji gospa naredi, kakorkoli jo muči, ona molči; le včasih obrne tiho oči na njo. A gospice jo grizejo kakor pijavke: „Ali si nora? I, saj je tako ves tvoj rod nor. No, pojdi plesat!“ Bodejo jo, ščipljejo. A ona jih samo gleda, moja golobica. Gospa se razsrdi in reče:

„To je kakor kamenita devojka.“

VII.

Gospod je dal poletje. Mi kopljemo ter sadimo na vrtu, a Odarka ni prišla črez prag.

„Ali je to njen posel?“ pravi gospa. „Naj raje veze!“

Nekega dne završimo posel ter gremo iz vrta. Gospa pa pravi:

„Gotovo ne veze Odarka: ali sni

„Da, gotovo ne veze, mama“, reče starejša gospica. „Jaz to dobro vem.“

„Tiho!“ reče gospa. „Poglejmo, kaj dela.“

Šle so v sobo. Odarka leži z zloženimi rokami pod glavo, bleda, bleda, samo oči se ji svetijo; leži ter gleda v nas ostro. Celo gospa se je ustrašila in ni ničesar rekla. Prenesem jo v čumnatost ter jo položim na posteljo.

Neprestano me prosi:

„Tetka, srce, odprite okno in vrata, da zrem svet božji, da pogledam proti domu.“

Gospoda se med seboj posvetuje, ter veli, da privedem babico. Prišla je stara babica, vsa živa. Razprašala, pogledala ter pokimala z glavo.

„Dete moje nesrečno!“ pravi. „Naj se ne godi dobro onim, ki so tebe, duhteči cvetek, pogazili. A živela ne bodeš več dolgo.“

Prekrižala devojko ter odšla.

VIII.

Potem zapove gospodar, naj se prepelje devojka v bolnico.

„Pustite me, gospa“, prosim jaz, „da jaz strežem Odarki.“

„Glej, ja nemnica“

V nedeljo se nekako ukradem in grem, da jo posetim. Vnidem ter gledam: leži ravno kraj okna, a okno je odprto.

„Glejte“, mi pripoveduje stara služkinja, ki je ondi stregla bolnikom, „takoj me je vaša devojka začela prositi ter prositi: „Položite me kraj okna, položite!“ Pa sem ji morala spolniti željo.“

„Ali kaj je, Odoročka“, jo vprašam, „kako ti je?“

Ona me pogleda ter reče:

„Tetko, srce! Pri nas sedaj višnje ter črešnje cveto, a skoraj bode i mak zardel... A ata ter mama?... Li še ničesar ne vesta?“

„Še ničesar, draga“, odgovorim. „Kakor hitro bodo mogli, takoj bodo prišli k tebi. Ne želiš li česa, Odarka?“

„Ne, titica, ničesar ne želim več; le od okna naj me ne odmaknejo!“

X.

In tako sem jo v nedeljo posetila, a v četrtek smo zvedeli, da je umrla. Šla sem tja, a ona je bila že na parah. Svečica gori, a ni nikogar. In tako je ležala krasna, kakor anđelek božji.

Prišla je stara služabnica.

„O“, pravi „naplakala sem se nad vašim detetom.“ Kako je bila nekako

travnikov pridelali do 10 in še več vozov sena, dočim ga sedaj prav nič ne pride-lajo. Pa tudi v zdravstvenem oziru je to za-vstavljanje vode usodepolno. Z osušenjem Kobariškega blata se je skoraj popolnoma prišlo v okom mrzlici, ki je tam razsajala; ali odkar izliva Šjak svojo vodo na zgoraj omenjene travnike in se je ista za stalno naslanila na njih, prikazala se je v Kobariški okolici zopet mrzlica. V formalnem oziru predlaga govornik da se o njegovem predlogu razpravlja potom nučnosti.

Oglasil se je k besedi dr. Gre-gorčič.

On pravi da so v zadnji seji dr. Marani, dr. Tuma in predlagatelj sam priznali, da je najnujnejše potrebno da se iztrebi struga Idrijce; seveda uravnava Šjaka je tudi neobhodno potrebna in se bode morala prej ko prej izvršiti. Ali ker je dr. Marani trdil da niso priprave za uravnavo Šjaka še dogotovljene, stavi govornik sledeči predlog:

Deželni zbor naj pooblasti deželni odbor, da dovoli po dogovoru s koba-riškim cestnim odborom primerno svoto, da se koj iztrebi struga Idrijce, vlado pa naj pozove deželni odbor da napravi prej ko prej potrebne načrte za uravnavo Šjaka.

Dr. Marani pravi da se popolnoma vjema s prvim delom predloga, drugi del predloga pa naj se spremeni v tem smislu, da se vlada pozove, da deželnemu od-boru odstopi načrte glede uravnave Šjaka, kajti kakor je njemu znano, je vlada že izdelala take načrte.

Dr. Gregorčič se temu pridruži in popravi v tem smislu drugi del svo-jega predloga.

Dr. Tuma, ki je v prejšnji seji trdil, da bi se metalo denar skozi okno, ako bi se vgodilo predlogu poslanca Lapanje, ter dovolilo 17.000 kron za uravnavo Šjaka, očita danes našim poslancem po-pustljivost, za to, ker je dr. Gregorčič stavil zgorej omenjeni spremembni pred-log. Seveda možu je samo do tega da blebetá. On ni zadovoljen z dr. Gregor-čičevem predlogom, marveč hoče tudi tukaj svojo posebno „Extrawurst“. Zaradi tega stavi on drug spremembni predlog. Po njegovem predlogu naročil naj bi de-želni zbor deželnemu odboru da dovoli svoto za iztrebljenje Idrijce v znesku 2000 kron, a priskrbel naj bi načrt, s katerem bi se uravnala Šjak in Idrijca. Vlado zastopnik grof Attemsi meni, da je dr. Tumov predlog nepotreben ker znano je, da je vlada dotičen načrt že izdelala.

Dr. Gregorčič opomni, da je v splošni regulacijski načrt vodá na Pri-morskem, katerega je vlada potom c. kr. namestništva doposlala deželnemu odboru, zapopadena tudi uravnava Šjaka skupno z Idrijco, kar je pač samo po sebi umevno.

Včeraj sem prišla k nji, a ona se je spela na okno. „Oj“, ji pravim, devotka, kaj delaš?... „Pustite me“, pravi, „pustite, žena, da pogledam tja zadnjič... Tam živita moj oče ter moja mati!“ In tako žalostno kakor ptičica zagostoli: „Pustite!“... Jaz sem jo pustila. Nekoliko sem jo prijela; a solze kakor biseri se mi sipljejo na roke, tople, tople... Solnce je ravno za-hajalo... Pogledala je: višnja cvete na vrtu: „Prinesite mi, žena, višnjin cvetek... Prinesite, ženica!“ Grem ter prinesem „O, kako je“, pravi, „dišeč in svež! Hvala vam, žena!“... Vlegla se je ter položila cvet poleg sebe... „Glej, kako nizko je že solnce“, reče ter se zopet spomni očeta ter matere; vedno ja je klicala, vedno jima govorila: „Ata moj, ata! Zakaj ste me zapustili? Mamica, vzemite me!... Mama!... Ata!... Rodni moji ter mili!“... Naj jo Gospod, mojo golobico, vzame k sebi! In tako sem se napiakala na stare dni“.

V petek so jo pokopali. Ko so spu-ščali rakev v jamo, so vedno krožili nad njo beli golobje. Solncece je migljalo in kakor da bi po zemlji posipalo žarke. In jutro je bilo tako tiho in jasno. Niti vetrič na veje niti ošlešč se ne prikaže.

Ko se ni nikdo več oglasil k besedi, stavil je deželni glavar najprej na gla-sovanje dr. Tumov spremembni predlog ki je — propadel. Potem je stavil na glasovanje dr. Gregorčičev spremembni predlog, ki je bil pa sprejet. S tem je odpadla potreba glasovati o predlogu poslanca Lapanje.

Opomnimo naj samo, da je deželni glavar pred glasovanjem vprašal poslanca Lapanjo, ako se pridruži dr. Gregorčiče-vemu predlogu, kar je pa Lapanja zanikal ter ostal pri svojem predlogu.

Deželni zbor odobri na to sklepni deželni račun za leto 1901. Na to je prišel na vrsto deželni proračun za leto 1902. V imenu fin. odseka je stavil po-ročevalec dr. Verzegnassi predlog:

Visoki deželni zbor skleni:

I. Potrjuje se proračun deželnega za-klada in kmetijske šole za leto 1902 z naslednjimi končnimi izidi:

Pogl.	A. Potrebščina	Redna	Izredn.
I.	Za deželni zbor	13560	
II.	Splošni upravni stroški	106458	3000
III.	Za deželno posestvo	5137	
IV.	„ poljedelstvo	43159	29000
V.	„ javno varnost	46134	
VI.	„ zdravstvo	9600	4440
VII.	„ dobrodelne zavode	283172	
VIII.	„ nk in izobrazbo	279842	25190
IX.	Podpore za ceste in moste	15700	30000
X.	Troški za vojaške svrhe	3032	
XI.	Deželni dolg	62454	17300
XII.	Razni stroški	8500	12040
	Svota	877084	120790
	skupaj	998.054	

Pogl.	B. Založba	Redna	Izredn.
I.	Dohodki iz dež. premoženja	67953	
II.	„ „ „ javnih naslovov	299881	
III.	Drugi dohodki	1780	
	Skupaj	369614	

II. Torej znašajo potrebščine:

K 998.054

pokritje . . . . . „ 369.614

in primankljaj . . . . . K 628.440

v pokritje kojega se vpeljejo sledeče do-klade in davščine, za celo leto 1905 in sicer:

1. doklada na izravni davek, namreč:
a) po 18 odsto na zemljarino, ki dá približno K 91.000, b) po 20 odsto na hišno razredarino in najemarino, ki dá približno K 113.000, c) po 25 odsto na pridobnino in dohodarino, na koji dojde K 90.000;
2. doklada po 80 odsto na erarsko užitnino vina, mošta in mesa, na koji dojde K 313.552;
3. deželno davščino 1 K za vsaki hl na drobno potočenega piva, ki naj se pobira na način kakor določeno provi-zorično v deželnozborskem sklepu z dne 27. dec. 1901, ki dá kakih K 18.025, skupaj torej kron 625.577, dočim se po-krije ostali primanjkljaj od K 2.860 z blagajniškim prebitkom.

III. Podaljšujejo se definitivno do koncem decembra 1902 krediti, koje je dovolil visoki zbor v letih 1900 in 1901, podrobno navedeni pod odb. št. 7390/01, in ki so se provizorično podaljšali z de-želnozborskim sklepom z dne 27. decem-bra 1901.

IV. Nalaga se deželnemu odboru, da izposluje pri visoki vladi povisek pri-spevka za nakup učnih predmetov pri obeh oddelkih deželne kmetijske šole od 1000 kron na 4000 kron.

V. Nalaga se nadalje deželnemu odboru, da pozove cesarsko vlado, naj skliče deželno zastopstvo v zbor v prvih mesecih leta, da se pravočasno zamore rešiti deželni proračun v svrhu, da se dežela ne spravi v denarne zadrege, v koje bi zamogla priti vsled prepozno po-trjenega proračuna.

Poleg teh resolucij vsprejel je fi-nančni odsek še sledeči dve, katere je v istem prijavil poslanec prof. Berbuč in sicer:

Uvažuje naše visoke deželne doklade na izravne davke, ki znašajo od 50—60 odsto več nego najvišje doklade v drugih avstrijskih deželah, ako se vštejejo za deželno upravo vsi stroški za šolsko učiteljstvo, za ceste in bolniške stroške za insolventne bolnike;

uvažuje, da ima dežela že 50 odsto doklado na užitnino vina in mesa, da je torej izerpila vse dokladne doneske v po-kritje deželnih potrebščin do najvišje

uvažuje, da je razira našega ljud-skega šolstva nizka in da so naši ljudski učitelji jako slabo plačani, da je treba torej nekaj storiti, a dežela temu ni kos, predlaga finančni odsek:

Naroča se deželnemu odboru, da se obrne do cesarske vlade z nujno in pod-krepljeno prošnjo, da nakloni naši deželi za povzdigo ljudskega šolstva letno pod-poro v znesku 100.000 kron.

Uvažuje, da potrebščine deželnega zaklada neprenehoma naraščajo, dasi de-žela ni prevzela na se vseh bremen, ki jej pritikajo;

uvažuje, da z ozirom na sedanje deželne finance, cestne, šolske naklade in naklade trgovske zbornice, ki skupaj presegaajo od 50—60 najvišje doklade drugih avstrijskih dežel, bil bi vsak ka-koršensibodi nadaljnji povisek deželnih doklad preobčutljiv za ljudstvo, ki je vsled javnih naklad vže itak izmučeno;

uvažuje, da bi zamogla vlada z vže sklenjenimi novimi finančnimi zakoni in z drugimi, ki se imajo sklepati, dobiti zadostno pokritje lastnih potrebščin z osebnimi in neposrednimi davki,

predlaga finančni odsek sledeči sklep:

Nalaga se deželnemu odboru, da se obrne na cesarsko vlado s podkrepljeno prošnjo, naj nakaže deželi v delno po-kritje lastne potrebščine dohodek realnih davkov.

Pri glavni razpravi, katero je deželni glavar otvoril po prečitanju zgorej ome-njenih predlogov, oglasil se je k besedi debatni petersilček — dr. Tuma. Po nje-govem mnenju je tudi ta proračun se-stavljen starokopitno, kar pač ne more biti drugače ker nedostaje pri deželnem odboru strokovnih močij posebno pa — juristov. Mož je zopet pozabil, da je bil predstoječi deželni proračun sestavljen že takrat, ko je bil še on deželni od-bornik. Potemtakem je bil takrat tudi njegov juristični ženij — staro-kopiten. Bil je torej sam sebe po zobeh.

Pri podrobni razpravi sprejele so se nespremenjene vse točke. Vnela se je nekoliko živahnješa le pri postavki 20.000 K za brezobrestna posojila vino-gradnikom za obnovljenje po trtni uši uničenih vinogradov. Poslanec Štrekelj je namreč zahteval naj bi se v ta namen postavilo kakor je že v prejšnjem zase-danju predlagal, 50.000 kron. Rekel je Italijanom, kako da bi oni javkali ako bi se v Furlaniji prikazala trtna uš ter napravila toliko škode kakor jo je na-pravila na slovenski strani vinorodne dežele. Omenil je tudi tistih 25.000 kron, katere je kakor on pravi, daroval deželni zbor v prejšnji seji Furlanom ker jih je toča pobila.

Dr. Verzegnassi odgovarja Štrekelju ter pravi, da dežela pri njenih finančnih razmerah ne more več dovoliti nego 20.000 kron, pač pa da se je vlada v državnem zboru svoječasno izrekla, da je pripravljena v ta namen prispevati z večjo svoto nego prispevajo deželni zbori. Zaradi tega naj bi se vinogradniki obrnili do vlade.

Dr. Marani ugovarja Štreklju, češ, da bi bilo onih 25.000 K, katere je deželni zbor v zadnji seji dovolil za re-gulacijska dela pri reki Birs, darovanih Furlanom. Ta znesek, pravi Marani, ni darilo ampak le samo predujem. Pri tej priliki pravi dalje dr. Marani, da ne more od manj nego da konstatira, kako neo-pravičeno in na nelep način je napadel poslanec Štrekelj v jedni zadnjih sej de-želni odbor zaradi prošenj za brezobrestna posojila. Akoravno se je Štrekelj pri de-želnemu tajniku v uradu in tudi na drugem mestu natanjko prepričal, da je deželni odbor prošnje za brezobrestna posojila že davno rešil, vendar je hotel s svojo interpelacijo vso krivdo zvaliti na deželni odbor. Ako so Italijani v de-želnem odboru dovolili slovenskim vino-gradnikom 40.000 kron za brezobrestna posojila, storili so več nego dovoljujejo naše finančne razmere. Dr. Tuma opomni da onih 40.000 K niso pač nikako darilo, pač pa le brezobrestno posojilo in da

le obresti od denara, katerega si v to svrhu izposodi, obresti, ki so pa prav nizke. Dr. Marani odgovarja da se te svote v resnici izdajajo pod imenom brezobrestnih posojil. On pravi, da, ako bi te tudi v resnici bile to, za kar se jih imenuje, znašajo obresti vendarle vsako leto 1000 K, kar znaša v 10 letih, za dobo namreč, za katero so izdana ta posojila, 10000 K. Sicer pa da je pri celi stvari še nekaj družega. Ta brez-obrestna posojila se ne dajo na prvo, marveč daleč za prvo hipoteko in na-stane sploh vprašanje, koliko teh posojil bode dežela sploh dobila povrnjenih.

Na to dá deželni glavar glasovati o predlogu Štrekljevem, ki je pa propadel, glasovali so proti njemu le italijanski poslanci, na kar je bil potem sprejet predlog finančnega odseka.

Kakor je znano, doprinaša dežela okrajnim šolskim zalogom letnih 250.000 kron. Letos pa se je sprožila vsled pro-šenj od strani učiteljstva misel, da se dohodki učiteljem zboljšajo. Deželni zbor je izvolil iz svoje srede poseben šolski odsck ki naj bi to vprašanje proučeval. Ta šolski odsek je tudi že v resnici iz-delal nekaj načrt ter ga tiskanega raz-delil že tudi med poslance. Z ozirom na načrt in ker bi dr. Tuma zdaj, ko je tako imenitno postopal z užitniškim vprašanjem, še vedno imel rad dve železi v ognju, oglasil se pri tej postavki k besedi. Rekel je da je po-trebno učiteljem zboljšati plače, ali od druge strani da pa ne kaže naše kmečke davkoplačevalce več preoblagati z do-kladami. Zato je predlagal naj bi se de-želni prispevki okrajnim šolskim zalogom, ki so se postavili v proračun s svoto 250 000 K, povišali za 100.000 K, tako da bi ta postavka znašala mesto 250.000, — 350.000 kron.

Poslanec Lapanja pravi, da bi on za tak predlog glasoval, ako bi bil zakonski načrt glede zboljšanja učitelj-skih dohodkov, katerega je imel prej v mislih dr. Tuma, sprejet. Ker pa tega ni, glasoval bode proti dr. Tumovemu pred-logu.

Dr. Tumov predlog je propadel.

Dr. Marani poroča o načrtu pra-vil deželnega zavoda za zavarovanje go-voje živine. Pri splošni debati se oglasil dr. Faidutti. On ni popolnoma zado-voljen s pravili, kakoršna se nahajajo v predloženem načrtu, pa vendar pravi, da bo glasoval za to, da se preide k specialni razpravi. Zbornica sprejme pre-hod v specialno razpravo. Načrt pravil se sprejme nespremenjen, le pri § 25. se oglasil k besedi poslanec Grča ter stavi svoj premembni predlog. Ta §, ka-kor ga je predlagal dotičen odsek, določa namreč, da zamore tvoriti podružnico deset posestnikov goveje živine, ako za-varujejo 60 glav goveje živine. Poslanec Grča pa predlaga, naj se ta § tako spre-meni, da bode moglo tvoriti 20 posestni-kov goveje živine podružnico, ako zava-rujejo ti 100 glav goveje živine. Zbornica sprejme sicer Grčev predlog glede šte-vila posestnikov goveje živine, a število zavarovane živine se določi na 60 glav.

Na to potrdi deželni zbor nekaj sklepni računov in proračun za razne zaloge, ki se nahajajo v deželni oskrbi, dovoli za ustanovitev zdravilišča proti malariji 2500 K ter pomorskemu zdra-višču v Gradežu 800 K podpore.

Ko je bil dnevni red dokončan, in-terpelira posl. Naglos vlado zaradi pre-strogega policijskega nastopanja sedanjega korminskega županstva ter zaradi tega ker je isto županstvo prepustilo okraj-nemu glavarstvu v Gradišću kaznovanje policijskih prestopkov, ki po postavi spada v področje županstva.

Posl. Lapanja pa je interpeliral vlado zaradi slabega stanja državne ceste, ki pelje skozi Kobarid.

Na to naznani deželni glavar, da s cesarjevim pooblaščenjem pretrga seda-nje zasedanje ter da dobe poslanci po-vabila k prihodnji seji na dom.

Poročilo

pravnega odseka o vladnem načrtu zakona o pogozdovanju Krasa, katero je sestavil in prečital poslanec dr. Gregorčič v seji z dne 16. t. m. v goriškem deželni zboru. Glasi se tako-le:

Visoki deželni zbor!

Vladni načrt zakona zastran razširjenja veljave zakona z dne 9. dec. 1883 št. 13 ex 1884 zak. in ukaz. za Primorje o pogozdovanju Krasa v pokneženi grofiji goriški in gradiški na politični okraj tolminski in na nekatere občine sodnega okraja kanalskega, je odstopil deželni zbor v seji 20. sept. 1901 deželnemu odboru z naročilom, da naj zaslíši o njem mnenje pogozdovalne komisije ter pripravi vse potrebne podatke in poizvedbe, na podstavi katerih bo mogoče soditi o potrebi in umestnosti predloženega zakona, ter da o vsem tem poroča v prihodnjem zasedanju.

Deželni odbor se je, izvršujoč to naročilo, obrnil z dopisom z dne 31. okt. 1901 na komisijo za pogozdovanje Krasa ter z dopisom z dne 4. nov. 1901 št. 3335 na c. kr. namestništvo za potrebna pojasnila v tej zadevi.

C. kr. namestništvo, odgovarjajoč z dopisom z dne 28. febr. 1902 št. 4754, se sklicuje na svoj prejšnji dopis z dne 13. febr. 1897, ki pojasnjuje potrebo in umestnost, da se veljava zakona o pogozdovanju Krasa razširi tudi na Tolminsko in deloma na Kanalsko, ter je priložilo poročili c. kr. okrajnega glavarstva tolminskega z dne 10. dec. 1896 št. 12.206 in c. kr. okr. glav. goriškega z dne 13. febr. 1902 št. 2002, v katerih so navedene občine, v kojih naj bi se pogozdovalo, in število hektarov zemljišča, ki naj se v to odloči, in sicer na Tolminskem 3601 ha, na Kanalskem 796, skupaj 4397 ha, ali okroglo 4400 ha.

Komisija za pogozdovanje Krasa se bavi v svojem dopisu z dne 12. aprila 1902 št. 101 obširno s to zadevo. Pogozdovanje v nekaterih občinah na Kanalskem smatra kot potrebno in umestno radi tega, ker je svet na Kanalskem v geološkem in zemljepisnem oziru pravi Kras, odnosno jako podoben pravemu Krasu. Za Tolminsko priporoča pogozdovanje, ker je to predpogoj za uspešno urejenje hudournikov in Soče, ki delajo ondašnjim prebivalcem veliko škodo, ker izpodjedajo in odnašajo rodovitno zemljo.

Poročila vladnih organov priznavajo, da pogozdovanje bi se moralo vršiti deloma v puščinah, a večinoma na zemljiščih, ki služijo zdaj v pašnike. Iz tega razloga in ker je na Kanalskem precej preskrbljeno za gozdove, priporoča c. kr. okrajno glavarstvo goriško samo 796 ha kanalskega zemljišča za pogozdenje; c. kr. okrajno glavarstvo tolminsko zahteva pa kar 3601 ha v ta namen ter hoče podvreči zemljišče vsega glavarstva zakonu o pogozdovanju, dasi priznava komisija za pogozdovanje Krasa, da bi pogozdovanje na Tolminskem nalletelo na odpor ondašnjega kmečkega prebivalstva, kar je popolnoma naravno, ker glavni dohodek prihaja ljudstvu od živinoreje, a ta zahteva mnogo in dobrih pašnikov. Za pašo in pašnik bori se tolminski kmet kakor za najdražjo stvar, katero ima na svetu. In po vsi pravici, kajti pravico ima do življenja, in sicer do življenja, katero si vzdržuje z živinorejo, dokler živi na svoji rodni zemlji.

Vladnim organom je v prvi vrsti za obstoj in prospeh gozdov; pa tudi obstanek in prospeh ljudstva ni postranska zadeva. Prijeten utis dela zgore omenjeno poročilo c. kr. okr. glavarstva goriškega z dne 13. febr. 1902, katero se skrbno ozira na okoliščino, da prebivalci kanalskega sodnega okraja živijo od živinoreje in da radi tega treba pašnikom po možnosti prizanesti.

Na Tolminskem je ljudstvo samo prepričano, da treba gozde varovati in, kjer so preveč posekani, nove zasajati deluje v tem zmislu po močeh, ki so mu

riti, ako bi dobilo potrebne pomoči. Ali take želje in tako prizadevanje se nahaja večinoma le tam, kjer so dani potrebni pogoji za pogozdovanje, ne da bi ljudstvo radi tega občutno trpelo na pridobivanju vsakdanjega živila.

Predloženi načrt zakona se čisto nič ne ozira na te okoliščine, marveč hoče prav radi tega raztegniti veljavnost zakona o pogozdovanju Krasa na vse občine tolminskega okraja, da ne bi se mogel ondašnji kmet braniti veliki škodi na pridelkih in vsakdanjem živilu, ki bi mu eventualno izvirala iz pogozdovanih podjetij.

Možnost takih posledic treba ovirati. Ako hoče kdo odtegniti do 4000 ha sveta paši, kateri do zdaj služijo, mora država najprej odkupiti pravice posestnikov do letnih dohodkov iz teh zemljišč, oziroma odškodovati posestnike, če treba tudi z letno rento, za dohodke iz zemljišč, za katere bodo prikrajšani za časa pogozdovanja in še dalje.

Neopravičeno bi bilo, razpolagati čez glavo ljudstva, ne da bi se zaslíšalo, ž njegovim imetjem ter določevati način, kako naj se to izkorišča. V tem oziru so podatki in informacije, katere je preskrbel deželni odbor, pomanjkljivi.

Pogozdovanje na Tolminskem in drugod se močno pospešuje z razdelitvijo občinskih zemljišč. Kjer se je ta izvršila, se pozna vidni napredek v pogozdovanju. Zato treba to, kolikor moč, podpirati.

Predno se začne splošno in zistematično pogozdovanje na Tolminskem, treba urediti kozorejo potom zakona ali naredbe, kajti gozdi in koze so si veliki sovražniki. Pri tem pa treba ozirati se na to, da po nekaterih krajih ljudje ne morejo živeti brez koze, da nekateri kraji niso sposobni, da bi donášali kot gozdi kaj dohodka in da se morejo izkoriščati edino le kot kozji pašniki.

Ako vlada namerava pogozditi nekatera pašna zemljišča, treba da določi prej odškodnino ljudstvu, ki bo neposredno oškodovano. To bi se dalo v mnogih slučajih tako doseči, da se zboljšajo pašniki in travniki, ki so do zdaj popolnoma zanemarjeni, ki bi dali dohodkov še za opuščene in pogozdene pašnike, ako bi se z vladno pomočjo umno obdelovali.

Naravno je, da v prvi vrsti bi se morale pogozditi puščine in meline, katerih je mnogo na Tolminskem. A prej treba, da se merodajni činitelji dogovorijo z ljudstvom, da ga vprašajo, kaj in kako misli o tej zadevi, ter da ga poučijo o stvari, ako je potrebno. Veljava obstoječega zakona za pogozdovanje Krasa ne bi smela razširiti se na ves okraj tolminski, ampak le na one občine, v katerih se nahajajo predpogoji uspešnega pogozdovanja, katere naj se v zakonu imenoma navedejo. V to svrhu naj bi se zahtevalo od c. kr. okrajnega glavarstva v Tolminu, da vso zadevo še enkrat pretrese ter stavi nove predloge. Še le potem bo mogoče približno določiti stroške, katere bi povzročilo nameravano pogozdovanje, ter bi bilo govoriti o tem, kako naj se ti troški pokrivajo.

O priliki, ko se je v odseku razpravljal načrt zakona, o katerem govori poročilo, stavil je poslanec conte Panigai nekatere predloge glede pogozdovanja peščin, lagun in močvirjev ob jadranskem morju v glavarstvu gradiškem ter o zasajanju drevja v strugah Soče in Tera v namen njih ureditve. Ti predlogi so se zdeli odseku povsem umestni in primerni; kajti poskusi s pogozdovanjem lagun so se do zdaj prav dobro obnesli in zasajanje drevja v teh strugah rek in potokov zahteva gotovih rednih podpor, da ni zasaditev odvisna od hitrejših ali kasnejših rešitev vlozene prošnje.

Z ozirom na vse to stavi pravni odsek sledeči predlog (katerega smo priobčili že v zadnji številki).

Dopisi.

Iz učiteljskih krogov. — Pravijo, da naglica ni pridna. Zato moram odkritosrečno priznati, da sem bil precej iznenaden o Luzzatovem predlogu v dež. zboru glede zboljšanja učit. plač.

Toda vesel sem bil jaz in gotovo vsak učitelj, da smo dobili v osebi g. L. tako odločnega zagovornika, ki je zapričel svoje delovanje v dež. zboru ravno z našim vprašanjem.

No, in ko sta se k tej točki oglasila še Tuma in Marani in izjavila, da se denar v to svrhu mora dobiti, bil je gotovo vsak učitelj prepričan, da stvar stoji dobro, da je vse tako rekoč že dognana stvar. Šol. odsek se je sešel in v vsej naglici (kar se načrtu tudi pozna!) izdelal načrt za preuredbo plač, kar nas je s toliko večjim upanjem navdajalo, da nam konečno sedanje zasedenje dež. zbora prinese zaželeno zboljšanje. Ali kako razocaranje! Vsa zadeva je bila gola komedija in igra z učiteljskim stanom! „Soča“ namreč piše, da dotični načrt pride baje že v jesenskem zasedanju v razpravo v dež. zboru. „Soči“ je to že, nam pa je še-le! in še to samo baje! Ali se ne pravi to, norčevati se z učiteljstvom? Hoče se nam trositi pesek v oči, pitati nas, kakor otroke, s praznimi nadami — toda to ne pojde! Hočemo videti dejanja, za prazne besede in ako bi bile iste še lepše, ne damo nič!

Politični pregled.

Odstop ministra Kallaya.

Minister za Bosno in Hercegovino Kallay namerava odstopiti in že se imenuje njegov naslednik. „Slowo Polskie“ ima z Dunaja vest, da bo naslednikom Kallaya imenovan bivši avstrijski finančni minister Bilinski. Prvotno se je mislilo na hrvaškega bana Khuen-Hedervaryja, ker pa Madjari v zatiranju Hrvatov ne najdejo Hedervariju „vrednega“ naslednika, ostane isti še nadalje med Hrvati.

Turčija in Črnogora.

Na črnogorsko-turški meji se dogajajo v zadnjem času krvavi izgredi navidezno v posestnih rečeh tamošnjih kmetov, ki pa imajo v sebi zares političen pomen. Pri Veliki vasi na Mokri planini so nedavno streljali Albanci in turški vojaki na Črnogorce in sta pri tem dva obležala mrtva, več pa je ranjenih. Nevarnost resnih spopadov je tem večja, ker se pri Plavi in Rugavi zbira turško vojaštvo in albanske čete v večjem številu. — Črnogorski poslanik v Carigradu se je vsled teh dogodkov pri turški vladi pritožil ter zapretil, ako Turčija ne da takoj napraviti miru da bodo Črnogorci jeli vračati milo za drago.

Političen drobiž.

Češko nemška sprava. Vlada izjavlja, da so elaborati za češko nemško pravno akcijo pripravljeni. Vlada upa da bo pravno prizadevanje imelo toliko uspeha, da, če se že ne doseže popolni narodnostni mir, pa vsaj tako premirje da bo mogoče mirno zborovati. Spravne konference se skličejo meseca decembra t. l. — Colninske in trgovinske pogodbe se sklenejo po zatrdilu nekaterih listov za dobo desetih let pričenši z 1. 1903. — Italijanski kralj in predsednik Loubet se snideta v Rimu in papež namerava sprejeti predsednika četudi bo ta gost v Kvirinalu. — Belgijska kraljica Henrieta, mati nadvojvodinje Štefanije je na smrtni postelji. — Ruski prestolonaslednik se je zaročil s princezino Beatrico Kobursko. — Armenski kongres. V Bruslju je bil v petek panarmenski kongres, katerega se je vdeležilo ogromno število odličnih Armencev. Na tem shodu se je izrekla nada, da se velevlasti zavamejo za Armence, katere kruto trpinčijo Turki. Armenci zahtevajo svojo avtonomijo in posebnega evropskega guvernerja. — Avstrijski davek na vožne listke pride v veljavo 1. jan. 1903. — Žalostne razmere v Smirni. Listi poročajo, da se v mestu Smirni na Turškem gode strašne reči. Vsled naraščajoče bede po deželi vre vsa možna sodrga v mesto. Tu se ropa, krađe in mori kar na javni ulici. Noben človek ni možni ne ženska ni varen svojega imetja in življenja. Vse oblastvene od-

roparji napadajo celo redarstvene organe. Še hujše ko v mestu pa je na deželi, kjer so umori in požiganja na dnevnem redu.

Domače in razne novice.

Konsakracija in intronizacija novega knez nadškofa msgr. Andr. Jordana. — Ta redka slovesnost vršila se je v nedeljo v stolni cerkvi goriški. Pričela je ob 9. uri predpoludne. Konsakrator je bil poreški škof Flapp, konsakratorja pa ljubljanski knezoškof dr. Jeglič in tržaški škof dr. Nagl.

Slovesnosti je prisustvoval tudi c. kr. namestnik grof Goëss. Isto tako so se iste udeležili zastopniki raznih civilnih in vojaških oblastnj, ter goriški župan s starešinstvom. Po dokončani sv. maši se je novemu knez nadškofu pred altarjem poklonila in mu poljubila prstan kakor je to obred, častita duhovščina.

Ob 1. uri popoldne bil je pri knez nadškofu slavnostni obed, katerega so se udeležili poleg poprej imenovanih treh škofov tudi c. kr. namestnik, deželni glavar, goriški župan, predsednik okrožnega sodišča Defacis, polkovnik tuk. pešpolka št. 47, poveljnik deželnih brambocev in podpolkovnik Chalaubka; profesorji centralnega semenišča, kanoniki in drugi. Prvo napitnico je izustil knezo nadškof msgr. Jordan na sv. Očeta papeža Leona XIII. in na Nj. Velič. presv. cesarja Franca Jožefa I.; drugo c. kr. namestnik na novega knez nadškofa. Med obedom je svirala na dvorišču nadškofijske palače mestna godba.

V predvečer bilo je kakor smo že povedali, mesto razsvetljeno in mestna godba je priredila mirozov po mestu.

Nagla smrt. — V noči od nedelje do ponedeljka ob 3. uri zjutraj je umrl nagle smrti bivši likvidator pri „Montu“ g. Knipfer. Zadela ga je srčna kap.

Za „Šolski Dom“ prejelo upravnštvo „Gorice“: Bl. g. Štefa Kinderčev K 10; Neko omizje K 240. Hvala!

Konstituiranje občinskega staršinstva v Lokavcu se je vršilo v soboto dne 19. t. m. Za župana je bil izvoljen jednoglasno dosedanji mnogozaslužni župan gospod Josip Vidmar. Istotako bili so skoro jednoglasno izvoljeni podžupani ki so vsi možje stare korenine.

Častitamo!

Dež. — Te dni smo imeli precej dežja, katerega smo splošno že težko pričakovali. Posebno prav je prišel prebivalstvu na Krasu kjer je že bila huda suša. Vsled dežja se je tudi zrak dokaj ohladil in imamo po še dokaj hudi vročini nekoliko prijetnejšo toploto. — Sinoči pa okolo osme ure razsajala je nad goriškim mestom in nad bližnjo okolico huda nevihta. Grmelo in bliskalo je, da je bilo groza. Med dežjem padala je tudi še precej debela toča, ki je po mestnih vrtil napravila mnogo škode. Dežja je padlo sinoči 120 milimetrov. Natančnejših poročil iz okolice še nimamo, a pripoveduje se nam da je sinočnji vihar posebno na sadnem drevju napravil mnogo škode.

Povodenj. — Vsled strašanskega naliva je sinoči potok Koren prestopil strugo ter preplaval polje in napravil mnogo škode. Celo dve hiši sti bili pod vodo. Ljudje so se rešili.

Iz Sovodenj nam poročajo, da je tudi tam razsajala sinoči strašna nevihta s sodro. Vihar je ruval kar velika drevesa. Pripetila bi se bila kmalu tudi velika nesreča. Vihar je namreč izrul ob cesti veliko drevo, ki je padlo čez cesto. Mej tem pa pridirja po cesti hlapec g. G. iz Gorice z vozom, v katerem sta bila vprežena dva konja. Voz je bil brez luči. V temi hlapec ni opazil čez cesto ležečega drevesa v katero bi bil z vso silo zavozil, da niso v tistem hipu prihiteli domači. Nekdo je z lučjo v roki skočil mej konje in jih ustavil ter tako preprečil nesrečo. Omenjeni voznik je bil še precej vinjen.

Nadalje se nam še od tam poroča, da sta reki Soča in Vipava močno narasli ter da je zlasti poslednja napravila mnogo škode.

Iz Kožbane nam poročajo, da sta bila tam jeden in isti dan gospoda c. kr. okrajni glavar iz Gradišča in c. kr. okrajni šolski nadzornik ter da je veljal ta poset tamošnjemu učitelju, kateri je baje svoj čas trdil da je njegov bog — dr. Tuma. Gospoda pravijo da sta bila tako zadovoljna s tem, o čemer sta se prepričala na licu mesta, da bode zaradi tega najbrže učitelj moral iti iz Kožbane.

„Soča“. — Kakor naznanja list,

krat na teden, izhajal bode odslej samo še dvakrat na teden. Ker je talist „napreden“ in je tak tudi njegov lastnik, ostala bode listu cena za dvakratno izdajanje ista kakor je bila za trikratno izhajanje. Kdor zna pa zna! Ali pa je to pošteno ali ne, to je seveda drugo vprašanje. Mož mora že poznati potrpežljivost svojih naročnikov, da se sme ž njimi igrati kakor mačka z mišjo. To je pač moderna spekulacija in pa napreden način pridobivanja. Sicer smo pa to le mimogrede opomnili. Odkritosrečno pa moramo povedati da nas je to „Sočino“ naznanilo razočaralo. Še ni dober mesec tega, odkar se je „Sočin“ lastnik bahal da se „Soča“ gmotno popolnoma dobro počuti ter da se vzdržuje od naročnine; še ni dober mesec tega odkar je — ta človek bobnal, kako bode razširil svoje „podjetje“ v širnejših prostorih ker so mu sedanji protesni; kako da bode pomnožil tiskarske stroje in jih gonil z električno silo! Mislili smo torej, da bode to storil tudi zaradi tega, ker postane „Soča“ — dnevnik. Ljudje, ki pravijo da dobro poznajo tega — moža, so nam rekali, da bode resnica najbrže ravno nasprotno. In kakor vidimo, imeli so ti ljudje prav, ko so trdili, da je resnica sploh ravno nasprotno od tega kar ta mož pové.

V obrambo. — Spet se je oglašil v „Soči“ dne 17. julija št. 82. dopisnik iz Renč.

Kolito je v tem članku resnice, nočem preiskovati ker hujškač je in ostane hujškač, premagati ga moreš ali prepričati nikdar. Ker ti ljudje živijo radi od tujih kronik, jim ponudim za to ugodno priliko.

Sto kron dobi, kdor dokaže, da je oče tistega otroka, ki je bil na dan sv. Petra popoldne krščen, res tisti dan bil pri meni in z menoj govoril.

Sto kron dobi, kdor mi dokaže da sem bil letos na shodu v Biljah.

Sto kron dobi, kdor mi dokaže da mi je blagi gospod dekan dal kakšno lekcijo o novotarijah renških, ali me sploh v tej zadevi opominjal.

Ako mi tega ne dokaže pisno renški, ostane v javnosti grdi lažnjav in podli obrekovalec.

Kar se tiče babice, z njo obračunam brez pomoči vsakega jurista, po §. 11. (Minis. odlk. od 4. junija 1881. št. 54) da bode v kratkem poravnano.

Sedaj ne bom več odgovarjal na noben dopis brez podpisa. Kdor se svojega imena sramuje, je za vse lumparije zrel.

V Renčah dne 20. julija 1902.

Fran Rudež
administrator.

Nesreča v strugi Tera. — V nedeljo 20. t. m. se je peljal kupec s sadjem Miha Marinič iz Kozane s konjem in vozom čez vodotok hudournika Tera. Struga je bila suha, ali kakor bi trenil privali se voda s tako močjo, da odnese konja, voz in njega. Včeraj so brzojavili iz Furlanije v Kozano o tej nesreči in so sporočili, da so našli konja in voz, ali nesrečnega Mariniča še ne. Ker je Marinič večkrat kupoval sadje doli po Furlaniji so ljudje spoznali po konju in vozu, da je ponesrečil on. Marinič je zapustil ženo in troje otrok, ki sedaj v Celovcu sadje prodajajo. Hudournik Ter je zaradi svoje zavrtnosti jako nevaren in se je zgodilo v njem že mnogo nesreč.

Raztava izdelkov učencev in učenk v „Šolskem Domu“. (Konec.) — V šolski sobi za umetno vezenje in belo šivanje so bili izdelki in risarije učenk te šole in sicer I. oddelka. Belo šivanje: belo in barveno krpanje, ob enem šivna izglednica na primernem platnu; spodnja krila, priproste ženske srajce, katere so učence same krojile; belo vezenje na srajce in belo vezena imena (monogrami) z enostranskim vbodom; različni izdelki perziške a jour tehnike, priprosto barveno vezenje. Različni predmeti učenk II. oddelka so bili bolj komplicirano vezene srajce, ponočne jopice, vezena spodnja krila, moške srajce, aplikacija, point-lace, barveno vezenje v različnih slogih, zlato vezenje, velum, antipedium. Izdelki v različnih tehnikah, n. pr.: kitajske, perziške, arabske; slikanje z iglo, aplikacija, blazine, brisače, žgani in barvani krožniki in mizice, držalo za ščeti, držalo za časopise itd. Velum iz belega damaska so izdelale učence II. oddelka. Ta je določen za vikarijsko cerkev v Avčah. Antipodium iz belega atlasa je izdelala gojenka za odraslene in je določen za cerkev na Gočah. Na južni strani sobe so bile res prav lepe prostoročne risarije učenk večinoma v naravnih barvah, predstavljajočih uresov iz rastlinstva.

V dvorani šole za krojenje

ljeno mnogo letnih in zimskih oblek, figuro, empir s površno jopo, pelerine na kalupih in na mizah; dolge in kratke oblekice za prav male otroke (trimesečne), za večje (3—6 letne otroke), predpasniki z rokavi in ovratniki, manjši s prsi in brez prsi, spodnja krila navadna gladka, z nabranim valonom in takozvanim serpentinom, predpasniki za dečke, ovratnice ženske in moške, čepice za otroke, mornarski ovratniki imenovani „fichu“, blouse itd. Krojna risanja kakor moderna krila, rokavi, figuro in različni ovratniki. Tudi tukaj so bile lepe prostoročne risarije učenk te šole. — V obče se mora priznati, da je razstava jasno pričala o marljivosti in spretnosti dotičnih učitelj in pridnosti naših učenk.

Razstava risarij moške obrtno-nadaljevalne šole je zopet pokazala lep napredek te šole. Izdelkov je bilo vse polno razstavljenih po stenah in mizah obširne dvorane. Največ je bilo zidarskih in mizarskih risarij, ki so prav lepo in snažno izpeljane. K temu sta se letos pridružila tudi dva kolarska učenca, katere sta razstavila različne kočije. V očeh so padle prostoročne risarije učenca Ed. Rusjana. Prva podoba so bile platnice sv. pisma s krasnim okvirjem, v sredi Jezusa, na voglih 4 evangelistov z napisom: „Poučujte sv. pismo, ono je, ki spričuje o meni.“ druga podoba platnic s starim in mladim Tobijem in angelom z močno okrašenim okvirjem, oboje deli s peresom; tretja podoba so bile tudi platnice s prav okusnimi in točno izdelanimi vrezi — in pa očividni napredek onih učencev, ki so bili sprejeti minulega septembra, kjer so bili pridejani lepim prostoročnim risarjem, izdelanimi med letom, tudi ona prvega dne. Te so jasno pričale, da so nadarjeni in razumni, le škoda da je še mnogo rokodelskih učencev — sosebno v mestu — ki si ne privoščijo dobrote, ki jim jih nudi ta šola.

XVII. redna velika skupščina družbe sv. Cirila in Metoda. — Dne 7. avgusta t. l. bode XVII. redna velika skupščina družbe sv. Cirila in Metoda v Ilirski Bistrici.

Pripravnica za učiteljska. — S prihodnjim šolskim letom se otvori v Pazinu pripravnica za učiteljska s hrvaškim učnim jezikom Mesto učitelja, ki bode imel podučevati na tej pripravnici, se je razpisalo te dni.

Velikanski vihar. — V petek je divjal silen vihar s točo v nekem delu Koroške. V Viharjivasi je razsajal vihar tako silno, da je pol vasi v razvalinah. Posebno zadet je posestnik Tomašič; vihar mu je razdejal tri velika poslopja. Sadno drevje leži vse na tleh, polje je toča popolnoma razbila. Skoro vsi posestniki so ob vse imetje in so si rešili le golo življenje. Iz Celovca je prišlo 100 vojakov na pomoč kmetom.

Loterijske številke.

19. julija.

Dunaj	54	71	68	34	39
Grac	78	31	53	71	19

Sprejme se

v trgovino s mešanim blagom mlad izurjen trgovski pomočnik (kom), sin poštene krščanske rodbine. — Ako se oglasi pa kdo, ki bi hotel vzeti trgovino v najem in ima zato potrebne pogoje, odda se ista tuli v najem. Obrniti se je v prvem kakor v drugem slučaju do podpisane.

Šturje, 16. jul. 1902.

Ivan Defranceschi,
trговец.

„Centralna posojilnica“ v Gorici,

registrovana zadruga z omejeno zavezo, sprejema hranilne vloge, katere obrestuje po 4½ polumesečno; nevzdržene obresti pripisuje konec leta h glavnici. Rentni davek plačuje posojilnica sama.

Daje posojila udom na osebni kredit po 6% in na vkupitje po 5½. Sprejema članov z glavnimi deleži po 200 K in z opravnimi deleži po 2 K.

Otvorja članom tekoče račune, katere obrestuje po dogovoru. Za nalaaganje in vračanje so na razpolago poslovnice c. kr. poštne hranilnice, tako da je mogoče poslati denar brez poštne stroškov.

Uradne ure so vsak delavnik od 8—12 ure zjutraj in ob ponedeljkih in četrčkih tudi popoldne od 2—4 v ulici Vetturini 9.

Po zmerni ceni je na prodaj lep, viseč svetilnik (kloča)

ki je posebno pripraven za male cerkve na deželi. — Več se izve pri našem upravnistvu.

Anton Pečenko

Vrtna ulica 8 GORICA Via Giardino 8

pristna bela in črna vina iz vipavskih, furlanskih, brislih, dalmatinskih in isterskih vinogradov.

Dostavlja na dom in razpošilja po železnici na vse kraje avstro-ogorske monarhije v sodih od 56 litrov naprej. Na zahtevo pošilja tudi uzorce.

Cene zmernne. Korožnja poštna.

Prodajalnice jestvin.

V zalogi ima kave vseh vrst, različne moke iz Majdičevega mlina v Kranju, nadalje ima tudi raznovrstne pijače na primer: francoski Cognac, pristni kranjski brinjevec, domači tropinovec, fini rum, različna vina, goršice (Senf) Ciril-Metodovo kavo in Ciril-Metodove užgalice. — V zalogi se dobé tudi testenine tvrdke Žnidaršič & Valenčič v Ilirski Bistrici, ter drugo v to stroko spadajoče blago. — Postrežba točna in po zmernih cenah.

Z odličnim spoštovanjem

Josip Kutin,

trговец v Semenški ulici h. št. 1.
(v lastni hiši.)

Krojaška mojstra Čufer & Bajt

v Gorici, ulica sv. Antona št. 7
v hiši g. J. Kopača pri okr. sodniji,
izdelujeta
vsakovrstne obleke za moške
po meri, bodisi fine ali pa
priproste.

Priporočata se svojim rojakom v Gorici in na deželi, posebno pa č duhovščini in učencem srednjih in ljudskih šol za obilna naročila.

Peter Drašček,

trговец jedilnega blaga v Gorici,
Stolna ulica št. 2.

Priporoča se p. n. občinstvu v Gorici in z dežele. Prodaja kavino primeso, sladkor, milo, slanino, riž, maslo surovo in kuhano, olje, moko iz Majdičevih mlinov in vse jestvine.

Zaloga žveplenk
sv. Cirila in Metoda.

Anton Fon,

klobučar in gostilničar,
Semenška ulica št. 6,
ima bogato zalogo raznovrstnih
klobukov
ter toči v svoji krčmi
pristna domača vina
in postreže tudi z jako ukusnimi
jedili.

Gostilna

Vinarskega in sadjarskega društva za Brda
v Gorici, ulica sv. Klare št. 15

toči pristna bela in črna vina iz društvene kleti, in puntigamsko pivo. Postreže z okusnimi jedili. — Na razpolago so hlevi za živino in dvorišče za krogljanje. Za obilen obisk se toplo priporoča svojim rojakom

Anton Gerbec,
gostilničar.

Ivan Bednařik

priporoča svojo

knjigoveznico

v Gorici

ulica Vetturini št. 3.

Za vsakega nekaj!!

dobi se v zalogi tvrdke

I. Zornik, — Gorica
Gosposka ulica št. 7,
prva in edina slovenska trgovina
za modno blago.

Najboljše, največje in najcenejše skladišče vsakovrstnega perila, srajce za hribolazce in kolesarje vsake velikosti, jopice za telovadce, krasnih kravati v vsakem slogu, nogavice, rokavice, životnikov (modercev), solčnikov, pihalk, dežnikov, blusen, spodnjih kril, divnih okrasov za obleke, svil za obleke in bluse, vsih potrebnih za vezenje.

Priporočevalno najboljše kupovališče za g. šivilje in krojače.

Naročila za izdelovanje perila (za gospode), in modercev po vsakej meri in zahtevi izvršujejo se točno.

Fani Drašček,

zaloga šivalnih strojev v Gorici
Stolna ulica št. 2.

Prodaja stroje tudi na tedenske ali mesečne obroke. Stroji so iz prvih tovarn ter najboljše, kakovosti Priporoča se slav. občinstvu.

Špedicijska poslovnica

Gašpar Hvalič
v Gorici,

v ulici Morelli št. 12.

Priporoča se toplo Slovencem v mestu in rojakom na deželi za prevažanje vsakovrstnega blaga in poštstva v vse kraje. Ker ima tri nove zaprte vozove za prevažanje, zagotavlja, da se blago nepoškodovano dostavlja.

